



PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ZŁOCIENIEC

na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.



Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

WPROWADZENIE.....	4
1.CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
2.METODYKA OPRACOWANIA	4
3.UWARUNKOWANIA PRAWNE.....	5
4.SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	6
4.1.SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU KRAJOWYM	7
4.2.SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU REGIONALNYM.....	16
4.3.SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU LOKALNYM.....	21
OPIS INWENTARYZOWANEGO OBSZARU	24
1.CHARAKTERYSTYKA GMINY	24
1.1.KLIMAT.....	26
2.STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	26
3.DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.....	28
4.TURYSTYKA	29
5.INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO – TECHNICZNA.....	33
5.1.SIEĆ GAZOWA.....	33
5.2.SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA.....	33
5.3.SIEĆ CIEPŁOWNICZA	34
5.4.SIEĆ DROGOWA	34
OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH.....	36
1.OCHRONA KILMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	36
1.1.STAN AKTUALNY	36
1.2.ZAGROŻENIA	40
2.ZAGROŻENIA HAŁASEM	40
2.1.STAN WYJŚCIOWY	40
2.2.ZAGROŻENIA	42
3.POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	42
3.1.STAN WYJŚCIOWY	42
4.GOSPODAROWANIE WODAMI	45
4.1.STAN WYJŚCIOWY	45
4.1.1.WODY POWIERZCHNIOWE.....	45
4.1.2.WODY PODZIEMNE.....	48
4.1.3.GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	51
4.2.ZAGROŻENIA	54
5.ZASOBY GEOLOGICZNE	54
5.1.STAN WYJŚCIOWY	54
5.1.1.SUROWCE MINERALNE.....	57
5.2.ZAGROŻENIA	58
6.GLEBY	58
6.1.STAN WYJŚCIOWY	58
6.2.ZAGROŻENIA	59
7.GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	59
7.1.STAN WYJŚCIOWY	59
7.2.ZAGROŻENIA	62

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

8.ZASOBY PRZYRODNICZE	62
8.1.STAN WYJŚCIOWY	62
8.1.1.OBSZARY CHRONIONE	64
8.1.2. LASY	72
8.2.ZAGROŻENIA	75
9.ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	76
10.EDUKACJA EKOLOGICZNA	77
11.ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	79
11.1.ENERGIA WIATRU	79
11.2.ENERGIA WODY	80
11.3.ENERGIA SŁOŃCA.....	80
11.4.ENERGIA GEOTERMALNA	81
11.5.ENERGIA BIOGAZU I BIOMASY	82
CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	83
1.ANALIZA SWOT	83
2.CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	86
2.1.CELE KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA.....	86
2.2.HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY	94
3.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA	102
4.SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	112
4.1.MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	112
4.2.ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	114
STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	116
SPIS TABEL	119
SPIS RYSUNKÓW	120
SPIS WYRESÓW	121

WPROWADZENIE

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem sporządzenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i być spójne ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska na szczeblu danej JST.

Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gminy Złocieniec uwzględniając pierwszorzędnie kwestie związane z ochroną środowiska.

Niniejszy dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji Programu.

2. METODYKA OPRACOWANIA

Metodyka opracowania Programu polegała na:

- zebraniu materiałów źródłowych niezbędnych do opracowania Programu, na podstawie których dokonano oceny stanu aktualnego gminy,
- określeniu celów i kierunków wynikających ze zdiagnozowanych problemów i zagrożeń,
- sformułowaniu zadań oraz wskazaniu jednostek odpowiedzialnych za ich realizację z podziałem na zadania własne oraz zadania monitorowane,
- wskazaniu wskaźników monitorowania realizacji Programu,
- wskazaniu możliwych źródeł finansowania,
- opracowaniu systemu realizacji Programu.

Źródłem informacji do Programu były dane pochodzące z dokumentów udostępnianych przez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się ochroną środowiska, np. WIOŚ, RDOŚ, GDOŚ, dane statystyczne opracowywane przez GUS, dane pozyskane z Urzędu Miejskiego w Złocińcu. Do opisu stanu środowiska wykorzystano najaktualniejsze dostępne dane, w głównej mierze określające stan na rok 2014 i 2015.

Program Ochrony Środowiska został opracowany w oparciu o najnowsze „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzone przez Ministerstwo Środowiska.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R, czyli model „siły naprawczej – presja – stan – wpływ – reakcja”. Polega on na opisanu poszczególnych elementów oraz przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, projekt dokumentu poddany zostaje procedurom konsultacji społecznych, opiniowania oraz uzgadniania.

3. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowany dokument jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. Podstawę prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowią m.in. wymienione poniżej ustawy oraz akty wykonawcze tych ustaw:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672 t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016, poz. 353 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651, t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2100 t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 909, t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469, t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139, t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2016, poz. 1131, ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250, t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r., poz. 199, t.j. ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1789, t.j. ze zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r. został opracowany w oparciu o założenia wynikające z dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym, w szczególności z następującymi dokumentami:

- strategicznymi:
 - Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
 - Strategią Rozwoju Kraju 2020,
 - Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
 - Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
 - Strategią rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
 - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020,
 - Strategią „Sprawne Państwo 2020”,
 - Strategią rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
 - Krajową strategią rozwoju regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie,
 - Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
 - Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
 - Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku,
- sektorowymi:
 - Krajowym Programem Ochrony Powietrza do roku 2020,
 - Aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
 - Krajowym planem gospodarki odpadami 2014,
 - Krajowym programem zapobiegania powstawaniu odpadów,
 - Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015–2020,
 - Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
 - Programem wodno-środowiskowym kraju,
- programowymi:
 - Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego,
 - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022,
 - Strategia Rozwoju Gminy Złocieniec na lata 2015-2025,
 - Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Złocieniec.

Ochrona środowiska jest przedmiotem planów, programów i strategii na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Najważniejsze cele i kierunki interwencji w zakresie problemów środowiskowych, wymienionych wyżej dokumentów, przedstawiają się następująco:

4.1. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; kierunki interwencji:
 - modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
 - modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
 - realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
 - wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
 - stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
2. Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; kierunki interwencji:
 - rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
 - stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
 - zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.
3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski; kierunek interwencji:
 - udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I Sprawne i efektywne państwo:
 - a) Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem:
 - Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5 – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - b) Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:
 - Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. – Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela,

2. Obszar strategiczny II Konkurencyjna gospodarka

a) Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

- Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. – Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,

b) Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

- Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. – Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych,

c) Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. – Racjonalne gospodarowanie zasobami,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. – Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. – Poprawa stanu środowiska,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. – Adaptacja do zmian klimatu,

d) Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. – Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. – Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. – Udrożnienie obszarów miejskich,

3. Obszar strategiczny III Spójność społeczna i terytorialna

a) Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. – Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych,

b) Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. – Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. – Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. – Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. – Zwiększenie spójności terytorialnej.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; kierunki interwencji:
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - uporządkowanie zarządzania przestrzenią.
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię; kierunki interwencji:
 - lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - poprawa efektywności energetycznej,
 - wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska; kierunki interwencji:
 - zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych

- Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
- Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,
- Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki

- Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,

Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
 - Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
 - Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- a) Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- b) Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- a) Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
 - Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,

- Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
- b) Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich
- Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
- Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
- Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
- c) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,

Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe

- a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych
- Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych
- b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia
- Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji

Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
- Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin
- Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej

- Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi
- Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
 - Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
 - Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne
 - Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami
- c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)
 - Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu
 - Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym
 - Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie
 - Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu
 - Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych
 - Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi
 - Kierunek interwencji 5.4.3 – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa
 - Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych
 - Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

- a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju

- Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
- Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego
- Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych

Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych

a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów

- Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,

b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych

- Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi

Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego

- Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej

- Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce

Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego

- Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju, a polityką obronną
- Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa
- Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa
- Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa

Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.

a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:

- Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,
- Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie.

b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi:

- Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów
- Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych
- Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich
- Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
- Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne
- Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego

Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.

a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe:

- Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych
- Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska

b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze

c) Kierunek działań 2.4. – Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE

d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej

a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej

- Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną

b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego

3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła

a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii

4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych

5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych

b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji

c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną

d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa

e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach

6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii

a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen

7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego

b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych

c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych

d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce

e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych

4.2. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU REGIONALNYM

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego

CEL STRATEGICZNY NR 4

„ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI”

Rozległe lasy, akweny, grunty uprawne, fauna i flora oraz inne elementy przyrody i krajobrazu Pomorza Zachodniego składają się na jeden z najcenniejszych w skali kraju obszarów koegzystencji przyrody i człowieka. W innowacyjnym i proekologicznym podejściu do rozwoju regionu ich rola nie sprowadza się do ograniczeń i barier rozwojowych. Środowisko naturalne przenika się ze sferą urbanizacji, ma być wręcz jej integralnym, niejednokrotnie wiodącym elementem. Przemiany gospodarcze, w wyniku których wyhamowaniu produkcji rolniczej towarzyszy intensyfikacja ruchu turystycznego, w naturalny sposób powiązane są z oddziaływaniem na środowisko.

Społeczność regionu świadoma dostępnych jej zasobów oraz związanej z tym odpowiedzialności będzie rozwijać mechanizmy asymilacji projektów gospodarczych z ich otoczeniem przyrodniczym. W związku z tym działania nastawione na zachowanie i ochronę środowiska oraz poprawę jego stanu

będą wiązać się z rozwijaniem metod wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innymi innowacyjnymi przedsięwzięciami o znaczeniu gospodarczym. Wspierany będzie także rozwój infrastruktury ochrony środowiska i gospodarowania powstałymi odpadami. Przedsiębiorczość i postęp technologiczny będące efektem wysokich standardów ekologicznych przełożą się na konkurencyjność regionu i jakość życia jego mieszkańców. Dla realizacji współczesnych wyzwań ekologicznych wykorzystane będą technologie środowiskowe, wprowadzające do środowiska mniej zanieczyszczeń oraz eksploatujące zasoby naturalne w sposób zapewniający ich dłuższą dostępność, przy jednoczesnym zwiększeniu wzrostu gospodarczego i konkurencyjności.

CELE KIERUNKOWE:

4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Działania:

- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód poprzez eliminowanie zanieczyszczeń wód powierzchniowych substancjami niebezpiecznymi ze źródeł przemysłowych, komunalnych i rolniczych.
- Ograniczanie emisji zanieczyszczeń, hałasu i gazów cieplarnianych ze źródeł komunalnych, komunikacyjnych i przemysłowych.
- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej.
- Kompleksowa gospodarka odpadami w tym likwidacja mogilników, eliminacja materiałów niebezpiecznych (np. azbest, PCB).
- Współpraca z przygranicznymi landami Niemiec w zakresie zapobiegania transgranicznemu przenoszeniu zanieczyszczeń.

4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów

- Reintrodukcja zagrożonych gatunków fauny i flory.
- Tworzenie spójnych kompleksów leśnych, szczególnie w obszarach korytarzy ekologicznych i wododziałów.
- Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin i zużyciem wody oraz zapewnienie równowagi między poborem a zasileniem wód podziemnych.
- Racjonalne zagospodarowanie zasobów wód leczniczych i terenów ich występowania.

4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii

- Działania informacyjne i promocyjne na rzecz wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Prowadzenie gospodarki przestrzennej z uwzględnieniem racjonalnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Rozwój podmiotów gospodarczych działających na rzecz wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ich współpracy z instytucjami nauki i samorządami lokalnymi.

- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych.

4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami

- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji zbiorczej, oczyszczalni ścieków i systemów zaopatrzenia w wodę.
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej ochronie przeciwpowodziowej i przeciwdziałaniu suszy (m. in. obiekty retencyjne, wały przeciwpowodziowe).
- Realizacja selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów oraz unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym medycznych i weterynaryjnych.
- Budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, w tym w Szczecinie i Koszalinie.

4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

- Prowadzenie edukacji ekologicznej, w tym adresowanej do dzieci i młodzieży szkolnej.
- Rozwój systemów udostępniania informacji o środowisku, w tym utworzenie narzędzi internetowych.
- Promocja proekologicznych postaw społecznych i konsumenckich.

4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych

- Prowadzenie planowania przestrzennego z uwzględnieniem potrzeb rewitalizacji.
- Lokowanie nowych projektów inwestycyjnych w pierwszej kolejności na terenach już zurbanizowanych i przeznaczonych do rewitalizacji.
- Renowacja, rewaloryzacja i adaptacja obiektów przemysłowych i powojennych oraz ich przystosowanie na cele kulturalne, sportowo-rekreacyjne, edukacyjne, handlowo-usługowe, biurowe i mieszkaniowe.
- Rewitalizacja, odbudowa i renowacja staromiejskich układów urbanistycznych.
- Podnoszenie standardu zasobów mieszkaniowych na terenach zdegradowanych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022

W dokumencie wyznaczono następujące priorytety ekologiczne, do których przypisano cele długoterminowe do osiągnięcia do roku 2022.

Priorytet ekologiczny I – jakość powietrza

Cel długoterminowy: I.1. Poprawa jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

- Realizacja działań przyjętych w Programie ochrony powietrza w celu obniżenia poziomu zanieczyszczeń pyłem zawieszonym PM₁₀ i bezno(a)pirenem z emisji powierzchniowej, liniowej i punktowej.

- Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne.
- Stworzenie podstaw planistycznych i organizacyjnych dla dalszej rozbudowy sieci gazowych.
- Termomodernizacja budynków.
- Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych.
- Budowa, przebudowa, modernizacja/poprawa stanu technicznego dróg.
- Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii.

Priorytet ekologiczny II – jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Cel długoterminowy: II.1. Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawa ich jakości

- Kontrola podmiotów gospodarczych posiadających pozwolenia wodno-prawne pod kątem przestrzegania norm i wytycznych zapisanych w tych decyzjach.
- Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków.
- Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu.
- Wspieranie rozwoju — tam, gdzie jest to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi — lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków.
- Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowywanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem.
- Wypracowanie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie zrównoważonego korzystania z zasobów wody, poprzez edukację w kierunku zmian nawyków korzystania z wody.

Priorytet ekologiczny III – gospodarka odpadami

Cel długoterminowy: III.1. Stworzenie racjonalnego systemu gospodarowania odpadami

- Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie likwidacji miejsc nielegalnego składowania odpadów tzw. „dzikich” wysypisk.
- Wsparcie w usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Priorytet ekologiczny IV – zasoby przyrodnicze powiatu

Cel długoterminowy: IV.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych

- Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej powiatu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000.

- Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej.
- Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego.

Priorytet ekologiczny V – klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne

Cel długoterminowy: V.1. Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów

- Poprawa stanu technicznego dróg.
- Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców poprzez: budowę ekranów akustycznych, stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli, tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków.

Cel długoterminowy: V.2. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Priorytet ekologiczny VI – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Cel długoterminowy: VI.1. Ochrona przed skutkami poważnej awarii

- Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia.
- Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof.

Priorytet ekologiczny VII – kopaliny i gleby

Cel długoterminowy: VII.1. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cel długoterminowy: VII.2. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

- Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego.
- Prowadzenie rejestru zawierającego informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi.

Priorytet ekologiczny VIII – edukacja ekologiczna

Cel długoterminowy: VIII.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

- Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.)
- Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami (np. szkolenia, konferencje, kampanie)

4.3. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU LOKALNYM

Strategia Rozwoju Gminy Złocieniec na lata 2015-2025

Cel strategiczny 5: Rozwój infrastruktury technicznej i mieszkalnictwa oraz ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko

Cel operacyjny 5.1: Ochrona środowiska naturalnego i rozwój gospodarki odpadami

Działania:

- Działania wspierające na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym informacja i promocja.
- Działania wspierające na rzecz racjonalnego gospodarowania wodami oraz poprawy jakości wód.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, w tym dotyczącej selektywnej zbiórki odpadów.
- Kampanie zachęcające do segregacji odpadów.
- Budowa infrastruktury związanej z systemem zbiórki odpadów komunalnych.

Cel operacyjny 5.2: Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod rozwój funkcji usługowo przemysłowych i mieszkaniowych

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej.
- Rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej.
- Rozbudowa sieci wodociągowej.

Cel operacyjny 5.3: Rozwój gospodarki ściekowej na terenie Gminy Złocieniec

- Modernizacja oczyszczalni ścieków, w tym zagospodarowanie osadów pościekowych.
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.
- Budowa kanalizacji sanitarnej lub alternatywnie budowa systemu przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków.
- Inwentaryzacja, modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej, w tym rozdzielenie jej od kanalizacji sanitarnej.

Cel operacyjny 5.4: Rozwój energetyki odnawialnej

- Analiza potencjału rozwoju OZE na terenie Gminy Złocieniec.
- Wybór terenów przeznaczonych pod rozwój OZE.
- Wsparcie budowy farm wiatrowych, biogazowni oraz innych obiektów i urządzeń opartych o OZE.

Cel operacyjny 5.5: Produkcja ciepła w oparciu o źródła odnawialne

- Zmiana źródeł ciepła na paliwa przyjazne środowisku naturalnemu.
- Wykorzystanie różnych źródeł ciepła, w tym pomp ciepła, źródeł termalnych, na potrzeby mieszkaniowe i gospodarcze.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Złocieniec

W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej wyznaczono cele do realizacji, w celu poprawy jakości powietrza na terenie gminy:

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

REDUKCJA DO 2020 r. ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ

Priorytety określone dla celu szczegółowego 1:

- Priorytet 1.1. Opracowanie gminnego planu termomodernizacji budynków będących własnością/zarządzanych/kontrolowanych przez Gminę Złocieniec na podstawie audytów energetycznych tych budynków.
- Priorytet 1.2. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej.
- Priorytet 1.3. Modernizacja energetyczna budynków innych niż użyteczności publicznej (w szczególności wielorodzinnych budynków mieszkaniowych).
- Priorytet 1.4. Kogeneracyjne źródła energii.
- Priorytet 1.5. Opracowanie planu zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Gminy Złocieniec.
- Priorytet 1.6. Ograniczenie emisji CO₂ z transportu.
- Priorytet 1.7. Wprowadzenie „zielonych” zamówień publicznych w gminie Złocieniec.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU WYKORZYSTANIA ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC O 35 % DO ROKU 2020, W STOSUNKU DO ROKU 2013 r.

Priorytety określone dla celu szczegółowego nr 2:

- Priorytet 2.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł.
- Priorytet 2.2. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi.
- Priorytet 2.3. Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii.
- Priorytet 2.4. Zapewnienie warunków prawnych do budowy lokalnych źródeł wytwarzania energii.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY ZŁOCIENIEC W ZAKRESIE NISKIEJ EMISJI.

Priorytety określone dla celu szczegółowego nr 3:

- Priorytet 3.1. Kreowania zachowań zasobooszczędnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4. OBNIŻENIE EMISJI BENZO(A)PIRENU NA OBSZARZE PRZEKROCZEŃ Zp11sZpB(a)Pa39 ZLOKALIZOWANEGO NA TERENIE MIASTA ZŁOCIENIEC O MIN. 10%.

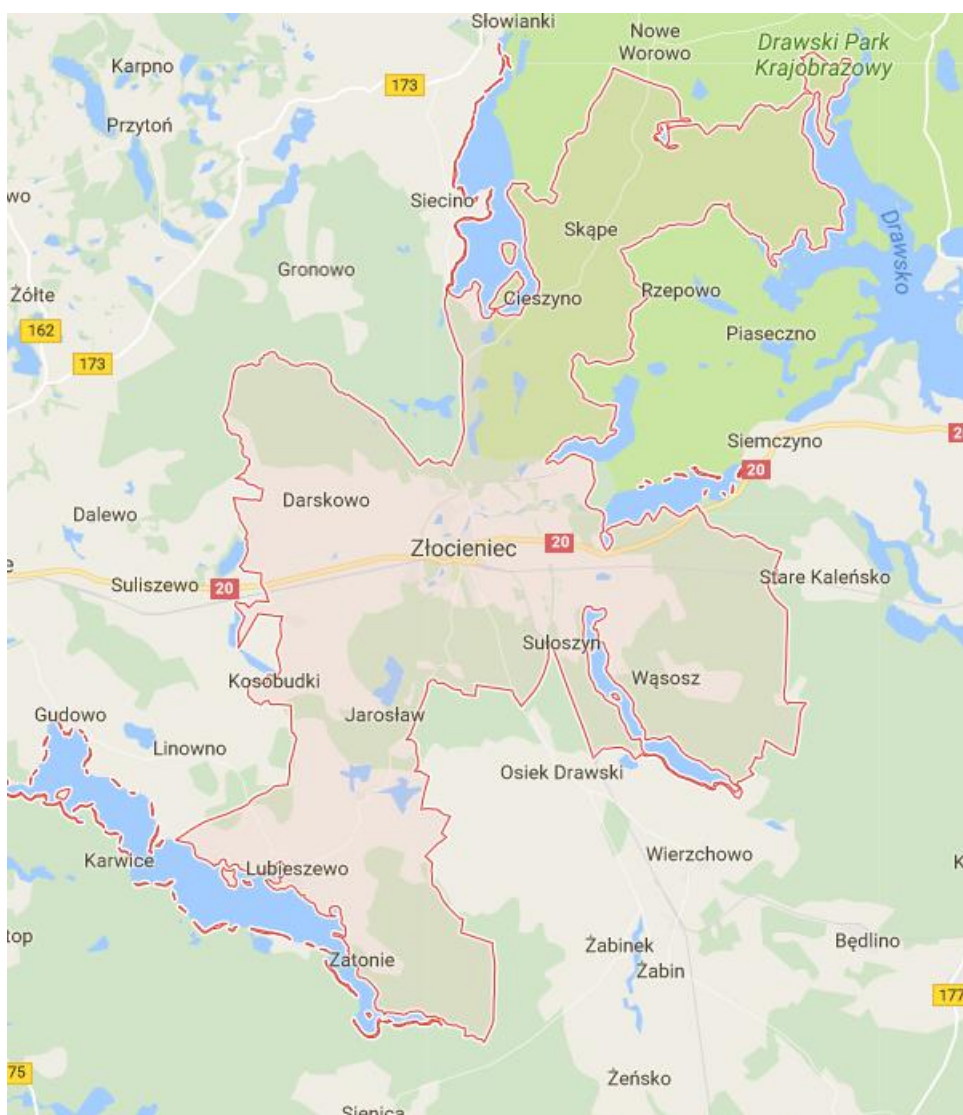
Priorytety określone dla celu szczegółowego nr 4:

- Priorytet 4.1. Obniżenie emisji benzo(a)pirenu na obszarze przekroczeń Zp11sZpB(a)Pa32 zlokalizowanego na terenie miasta Złocieniec o min. 10%.
- Priorytet 4.2. Zapewnienie warunków prawnych ograniczających emisję benzo(a)pirenu.

OPIS INWENTARYZOWANEGO OBSZARU

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Złocieniec znajduje się w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie drawskim. Rozciąga się w układzie SW-NE między jeziorami Lubie, Drawsko i Siecino. Od wschodu graniczy z gminą Czaplinek, od południowego - wschodu z gminą Wierzchowo, od południa z gminą Kalisz Pomorski, od zachodu z gminą Drawsko Pomorskie, od północy z gminą Ostrowice oraz na odcinku ok. 1,2 km z gminą Połczyn Zdrój (powiat świdwiński).



Rysunek 1. Granice administracyjne gminy Złocieniec.

Źródło: www.google.pl/maps

Położenie gminy Złocieniec na tle powiatu drawskiego, przedstawia poniższy rysunek. Gmina zajmuje 11 % powiatu.



Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu drawskiego.

Źródło: www.osp.org.pl

Gmina składa się z miasta Złocieńca (siedziba władz gminy) i 9 sołectw, w skład których wchodzi: Bobrowo, Cieszyno, Darskowo, Kosobudy, Lubieszewo, Rzęśnica, Stawno, Stare Worowo, Warnięg. Obok miasta i wsi sołeckich na terenie gminy znajduje się 12 osad.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Złocieniec. Największy udział w całkowitym bilansie gminy mają grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Tabela 6. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Złocieniec stan na 2014 r.

Kierunek wykorzystania gruntu	Powierzchnia [ha]	% powierzchni Gminy
Użytki rolne ogółem, w tym grunty orne	6 903 5 440	35,42
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	7 907	40,57
Grunty pod wodami	3 147	16,15
Grunty zabudowane i zurbanizowane	898	4,61
Użytki ekologiczne	7	0,04
Nie użytki	620	3,18
Tereny różne	9	0,05

Źródło: GUS, stan na 31.12.2014 r.

1.1. KLIMAT

Pojezierze Drawskie leży w Regionie Środkowopomorskim (RVII). Region ten, w porównaniu z okolicznymi charakteryzuje się występowaniem wysokiej liczby dni z pogodą umiarkowaną ciepłą, z dużym zachmurzeniem (średnio 50 dni w roku) oraz z pogodą chłodną i deszczową (średnio 26 dni w roku). Do mniej licznych niż w innych regionach należą dni z pogodą bardzo ciepłą, słoneczną, bez opadów (średnio 11 dni w roku). Układ temperatur w gminie jest dość ściśle związany z hipsometrią terenu. Duża wysokość względna terenów Pojezierza Drawskiego, wpływa na obniżenie wartości temperatur w tym rejonie. Średnia temperatur okresu maj – lipiec wynosi 14,4°C i jest o przeszło 10°C niższa od temperatury okolic Wałcza. Temperatura roczna waha się w granicach 7,0 – 7,3°C. Liczba dni gorących w roku (o temperaturze maksymalnej > 25°C) wynosi o 18 do 22. Długość okresu wegetacyjnego (dni o temperaturze średniej od 5°C) wynosi 208 – 215 dni, a początek tego okresu przypada na 7 – 10 kwietnia. Początek zimy przypada na okres 13 grudnia do 2 stycznia, a jej długość wynosi 65 – 90 dni. Najmniej opadów notuje się w maju, a najwięcej w lipcu. Gmina Złocieniec, jak i całe Pojezierze Drawskie charakteryzują się dużą wilgotnością względną powietrza, osiągającą w skali rocznej 81 %. Jej maksimum przypada na miesiące jesienne. Wysoką wilgotnością odznaczają się tereny położone w dolinach i w pobliżu dużych jezior. Na omawianym terenie przeważają wiatry zachodnie, dominujące w okresach letnim i jesiennym. Zimą najczęstsze są wiatry południowo – zachodnie. W marcu dominują suche i mroźne wiatry z kierunków wschodnich i północno – wschodnich.

Najmniejsze zachmurzenie i równocześnie największa liczba dni pogodnych występuje w maju, w czerwcu oraz we wrześniu.

Obszary zalesione charakteryzują się znacznie niższymi spadkami temperatur nocnych na skutek osłonięcia powierzchni granicznej i wysokiego promieniowania cieplnego podłoża. Wysoka jeziorność gminy łagodzi klimat, ponieważ duże zbiorniki wodne charakteryzują się dużą wymianą ciepła z podłożem, na skutek czego amplitudy temperatury w przyziemnej warstwie powietrza są znacznie mniejsze, niż na terenach sąsiednich.

2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Liczba mieszkańców gminy Złocieniec wykazuje tendencje spadkową, aczkolwiek nie są to znaczące wartości. W roku 2015 liczba mieszkańców miasta i gminy wynosiła 15 410 osób, dla porównania w roku 2010 liczba mieszkańców gminy stanowiła 15 766. Średnioroczny trend zmian wynosi -0,4 %.



Wykres 1. Liczba ludności na terenie gminy Złocieniec w latach 2010 – 2015.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości wskaźników demograficznych w ostatnich latach, odnoszących się do gminy Złocieniec.

Tabela 1. Wskaźniki demograficzne na terenie gminy Złocieniec.

Tabela 1. Wskaźniki demograficzne na terenie gminy Złocieniec.			
Parametr	Jednostka	Wartość (2014 r.)	Wartość (2015r.)
	Ludność wg płci		
Liczba kobiet	osoba	7 893	7 906
Liczba mężczyzn		7 519	7 504
	Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	osoba/km ²	79	79
Zmiana liczby ludności na 1 000 mieszkańców	osoba	-4,7	-0,1
	Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	17,1	17,0
W wieku produkcyjnym		65,1	64,3
W wieku poprodukcyjnym		17,8	18,7
	Wskaźnik obciążenia demograficznego		
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	53,6	55,5
	Wskaźnik przyrostu naturalnego		
Przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	-0,6	-1,1

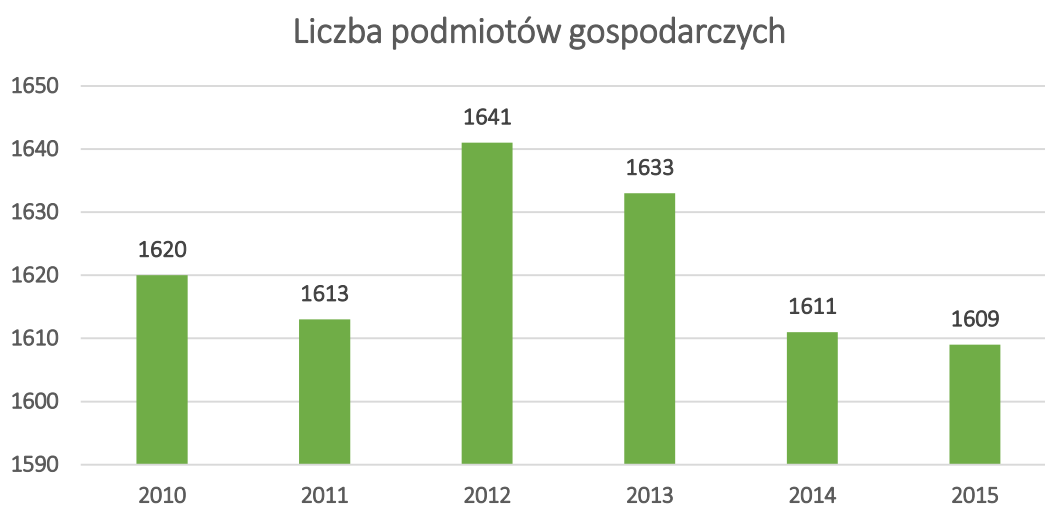
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Na terenie gminy następują powolne zmiany w strukturze wiekowej. Wzrasta liczba osób najstarszych (nieaktywnych zawodowo), a maleją udziały ludności najmłodszej. Niemniej procesy

demograficzne w gminie nie mają charakteru gwałtownie zmieniających liczebność i strukturę mieszkańców. Zwiększa się również wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Złocieniec.

3. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Poniższy wykres przedstawia zmiany liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2010 – 2015. Wskaźnik ten wykazuje znaczną zmienność w ciągu ostatnich lat. Większość działających na terenie gminy podmiotów gospodarujących jest zlokalizowana w części miejskiej. Tylko co dziesiąty z nich znajduje swoje miejsce na wiejskich, pozamiejskich terenach gminy.



Wykres 2. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Złocieniec w latach 2010 – 2015.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Do ważniejszych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Złocieniec należą m.in.:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,
- EKO-BET Sp. z o.o.,
- Zakład Ciepłownictwa Sp. z o.o.,
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.,
- P.P.U.H. Guzmet,
- Eko F A D Technika Grzewcza Daniel Filipowicz,
- Margip PPUH Józef Błażejewicz,
- Flow Technics Sp. z o.o.,
- Biogazownia przy ul. Piaskowej,
- Biogazownia w Darskowie,
- PKS Złocieniec.

W roku 2015 na terenie gminy Złocieniec zarejestrowanych było 1 609 podmiotów gospodarczych. Szczegółowy podział wg PKD 2007 został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 2. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie gminy Złocieniec.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	2015
OGÓŁEM	1 609
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	47
B. Górnictwo i wydobywanie	2
C. Przetwórstwo przemysłowe	159
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8
F. Budownictwo	233
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	432
H. Transport i gospodarka magazynowa	69
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	58
J. Informacja i komunikacja	21
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	47
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	126
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	82
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	41
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
P. Edukacja	40
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	98
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	35
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	101

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL (dane na 31.12.2015 r.)

Zdecydowana większość działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych to własność prywatna – 94% wszystkich podmiotów gospodarczych.

Największy udział w całkowitym bilansie mają podmioty gospodarcze z sekcji G – 26,8 % oraz z sekcji F – 14,5 %.

4. TURYSTYKA

Obszar gminy Złocieniec pod względem przyrodniczym i krajobrazowym należy do najatrakcyjniejszych w Województwie Zachodniopomorskim. Jest to konsekwencja dużej ilości lasów, jezior, obszarów chronionych.

Szlaki rowerowe

- „JEZIORO KAŃSKO” - trasa szlaku: Złocieniec - Jezioro Rakowo Duże - Jezioro Rakowo Małe - Jezioro Kańsko – Złocieniec. Szlak o długości 17,7 km, oznakowany kolorem zielonym. Podąża polodowcową rynną, wypełnioną dwoma jeziorami Rakowo Duże i Rakowo Małe, przez rozległy kompleks leśny, nad brzeg skrytego w głębokiej dolinie jeziora Kańsko. Nadbrzeżne ścieżki oplata jeziorna toń, odkrywając niepowtarzalną konfigurację nadbrzeżnych zboczy.
- „DOOKOŁA JEZIORA SIECINO” - trasa szlaku: Złocieniec – Gronowo – Ostrowice – Szczytniki – Szczycienko - Jezioro Siecino – Słowianki – Chlebowo – Cieszyno - Jezioro Skąpe-Jezioro Czarnówek - Jezioro Dłusko – Złocieniec. Długość szlaku wynosi 38,9 km i jest oznakowana kolorem niebieskim. Szlak rowerowy biegnie skrajem Drawskiego Parku Krajobrazowego, niepowtarzalnie urozmaiconą trasą wokół jeziora Siecino. Wzdłuż szlaku spotkać można liczne zabytkowe ryglowe kościoły, pałace, parki, punkty widokowe i pomniki przyrody. Końcowy odcinek wiedzie ścieżką przyrodniczą w pobliżu dwóch rezerwatów przyrody: "Jezioro Czarnówek" i "Torfowisko nad jeziorem Morzysław Mały".
- „GÓRA LISICA” - trasa szlaku: Złocieniec – Darskowo – Rzęśnica – Kosobudy – Kosobudki - Linowo-Lubieszewo – Stawno – Złocieniec. Długość szlaku wynosi 28,7 km i jest oznaczony kolorem żółtym. Trasa podąża poprzez fantastycznie wypiętrzony pagórkowaty obszar góry Lisicy (167 m n.p.m.). Wzdłuż trasy liczne punkty widokowe oraz najdłuższy i trzeci pod względem wielkości zbiornik wodny Pojezierza Drawskiego - jezioro Lubie. Szlak napotyka na swej drodze liczne zabytkowe pałace i dwory ukryte w cieniu parkowego starodrzewia, kościoły o interesującej i zróżnicowanej architekturze.
- „DOLINA WĄSAWY” - trasa szlaku: Złocieniec - Osiek Drawski - Wierzchowo - Jezioro Górne – Jezioro Dolne - Wąsosz - Bobrowo – Złocieniec. Długość szlaku wynosi 30,7 km i jest oznakowana kolorem czarnym. Biegnie dookoła długiej i wąskiej rynny polodowcowej, wypełnionej wodami trzech jezior: Wąsosze , Dolnego i Górnego. Jeziora łączy nurt rzeki Wąsówki, uchodzącej do Drawy w Złocięcu. Na trasie podróży napotyka się na zabytkowe kościoły, pałace i parki oraz potężne dęby - pomniki przyrody.
- "DRAWA" - trasa szlaku: Złocieniec – Bobrowo – Żeliszewie - Jezioro Kaleńskie – Siemczyno – Piaseczno – Rzepowo – Warnięg – Grabinek - Nowe Worowo - Stare Worowo – Cieszyno – Złocieniec Długość szlaku wynosi 60,7 km i jest oznakowana kolorem czerwonym. Szlak przebiega przez wyjątkowo urozmaicony, polodowcowy obszar pełen wzniesień, rozdzielonych różnorodnymi formami obniżen terenu. Dociera nad brzeg największego akwenu Pojezierza Drawskiego - jeziora Drawsko. Szlak przebiega w pobliżu 10 jezior. Odkrywa ukryte pośród parkowego drzewostanu dwory i pałace. Napotyka zabytkowe kościoły, wzniesione w otoczeniu starodrzewia. W Warnięgu można odwiedzić Galerię Sztuki.

- "Środek Powiatu Drawskiego": trasa szlaku: Stawno – Geodezyjny Środek Powiatu Drawskiego – Stawno. Długość szlaku wynosi 4,5 km i jest oznakowana kolorem pomarańczowym. Szlak rozpoczyna się i kończy w centrum wsi Stawno, przy świetlicy wiejskiej. Jest to niedługi i łatwy do przejechania szlak, który zaprowadzi nas do matematycznie wyznaczonego środka powiatu drawskiego. Jego trasa przebiega wśród pól i łąk, dookoła jez. Stawno-Łąki.
- Trasa rowerowa Złocieniec – Połczyn Zdrój Długość trasy wynosi 27 km. Trasa rowerowa wykonana na bazie nieczynnego torowiska, oznakowana tablicami koloru niebieskiego. Trasa rozpoczyna się w Złocińcu, przy ogródkach działkowych na ul. Cieszyńskiej, asfaltową drogą prowadzi do wsi Chlebowo. Trasa przecina wiele leśnych dróg, z których można dotrzeć w ciekawe, urokliwe zakątki. W Cieszynie można odpocząć w licznych ośrodkach wypoczynkowych nad jeziorem Siecino.
- Trasa rowerowa "Greenway Naszyjnik Północy" Szlak rowerowy, który przebiega przez województwa: zachodniopomorskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie. Oznakowany kolorem jasnozielonym. Z gminy Czaplinek trasa prowadzi z Rzepowa do drogi Stare Worowo - Cieszyno, skręcamy w lewo w kierunku Cieszyna, gdzie łączy się z trasą rowerową Złocieniec - Połczyn Zdrój. Dojeżdżając do Złocińca kierujemy się zgodnie z oznakowaniem na Stary Rynek. Jest to punkt węzłowy szlaków rowerowych gminy Złocieniec. Dalsza trasa "Naszyjnika Północy" prowadzi szlakiem "Dolina Wąsawy" poza teren naszej gminy. Na trasie mamy oznakowania koloru jasnozielonego "Naszyjnik Północy" oraz kolor czarny "Dolina Wąsawy".

Szlaki piesze

- Zielony "Szlak Wzniesień Moreny Czołowej" (szlak nr 632 z) - nazwa szlaku pochodzi od wyniesień ukształtowanych przez czoło lodowca ostatniego zlodowacenia, zwanego bałtyckim. Szlak prowadzi z zachodu na wschód przez najciekawsze krajobrazowo zakątki Pojezierza Drawskiego. Następnie przecina Pojezierze Szczecineckie i skręcając na północ wiedzie zachodnim skrajem Równiny Charzykowskiej do położonego na Pojezierzu Bytowskim Żydowa. Największą atrakcją szlaku są położone w otoczeniu wzgórz morenowych prześliczne jeziora polodowcowe, najczęściej rynnowe - wydłużone, o znacznej głębokości. Szlak rozpoczyna się na stacji PKP w Złocińcu, a następnie ulicą Mickiewicza podążamy do skrzyżowania. Mijamy zabytkowy budynek poczty i kierujemy się prosto ulicą Połczyńską mijając rzekę Drawę oraz tory kolejowe. Idziemy chodnikiem wzdłuż stadionu miejskiego i na wysokości wejścia na stadion na prawo skręcamy w las zgodnie ze znakami koloru zielonego. Na szlaku na terenie gminy Złocieniec można zobaczyć:
 - budynek leśniczówki,

- jezioro Czarnówek, rezerwat flory o pow. 11,88 ha
- nasypy przygotowane pod budowę autostrady Berlin - Królewiec.

- Czarny "Szlak Przyrodniczy Drawskiego Parku Krajobrazowego" (nr 1303 s) - szlak przecina Pojezierze Drawskie z północy na południe prowadząc wzdłuż rynien jeziornych i zalesionych wzgórz moreny czołowej. Na trasie różnorodny krajobraz z niezliczoną ilością zabytków przyrodniczych i kulturowych.

Na szlaku na terenie gminy Złocieniec warto zobaczyć:

- Uraz - wspaniały punkt widokowy na położone o 20m poniżej jezioro Drawsko z zatoką,
- Warnięg - kościół neoromański z II poł. XIX w.,
- Stare Worowo - kościół o konstrukcji szachulcowej z 1689r.,
- Cieszyno kościół ryglowy z początku XIX w.,
- pałac (powyżej) z XIX w. neorenesansowy wraz z zabytkowym parkiem,
- nasypy przygotowane pod budowę autostrady Berlin - Królewiec,
- rezerwat "Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały",
- jezioro Czarnówek, rezerwat flory o pow. 11,88 ha.,
- w Złocieniu kościół gotycki (z wieżą neogotycką z 1875r. oraz fragmenty muru świadczące o gotyckim pochodzeniu), wzgórze zamkowe z zachowanym podpiwniczeniem, aleja grabowa w parku miejskim oraz szereg budynków pochodzących z początku naszego wieku, ciekawych architektonicznie np. spichlerz,
- w Lubieszewie - dwór z II poł. XIX w., kościół barokowy z 1687r.,
- cmentarz ewangelicki z II połowy XIX w.

- "Niebieski "Szlak I Warszawskiej Dywizji Kawalerii" (1302 n) - wiodła tędy droga bitewna w walce o przełamanie Wału Pomorskiego I Warszawskiej Dywizji Kawalerii wchodzącej w skład I Armii WP. Ostatnia, historyczna szarża polskiej jazdy miała miejsce pod miejscowością Borujsko /ob. Żeńsko/ na południe od Wierzchowa.

Trasa szlaku przebiega południowym skrajem Pojezierza Drawskiego wzdłuż jeziora Lubie, następnie, za Wierzchowem, przez lesiste tereny Równiny Wąteckiej.

Na szlaku na terenie gminy Złocieniec można zobaczyć:

- w Lubieszewie dwór z II poł. XIX w.
 - kościół barokowy z 1687r.
 - cmentarz ewangelicki z II połowy XIX w.
 - można również odwiedzić klub jeździecki "PAMOS" oraz hodowlę pstrąga potokowego.
- Trasa jest przejezdna dla rowerów górskich.

- Zielony "Szlak Jezior Drawskich" (1313 z) - szlak prowadzi przez tereny łąk i pól, przebiega wokół Drawska Pom. zachodnią częścią Pojezierza przez wzgórza morenowe, doliny rzeczne wzdłuż całego ciągu jezior. Przejezdny jest dla rowerów górskich. Zjeżdżając z drogi

asfaltowej w Linownie, na końcu wsi w prawą stronę, mijamy cmentarz i dalsza trasa prowadzi przez gminę Złocieniec.

5. INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO – TECHNICZNA

5.1. SIEĆ GAZOWA

Zgodnie z danymi Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., gmina Złocieniec jest zgazyfikowana w 53,96%. Usługi dystrybucji paliwa gazowego są świadczone na terenie miasta Złocieniec oraz wsi Bobrowo. Gaz GZ-50 dostarczany jest z kierunku zasilania Płoty. Pozostała część terenu gminy całkowicie pozbawiona jest dostępu do gazu ziemnego.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci gazowej na omawianym obszarze.

Tabela 3. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Złocieniec (stan na 31.12.2014 r.)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci ogółem	m	67 826
2	Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	54 029
3	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1 102
4	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	933
5	Odbiorcy gazu	gosp. dom.	3 751
6	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	730
7	Zużycie gazu	tys.m ³	1 401,9
8	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	866,8
9	Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	11 000

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

5.2. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Infrastruktura elektroenergetyczna gminy Złocieniec obejmuje sieci wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Zaopatrzenie w energię elektryczną realizowane jest poprzez jeden GPZ, który jest wyposażony w dwa transformatory o mocy po 10 MVA każdy. Wykorzystanie transformatorów kształtuje się na poziomie 35 %. Tym samym zapewniona jest rezerwa umożliwiająca rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie gminy. Energia elektryczna jest dostarczana spoza terenu gminy.

Długość linii napowietrznych i kablowych na terenie Gminy Złocieniec wynosi odpowiednio:

- 27,0 km dla linii wysokiego napięcia,
- 167,6 km dla linii średniego napięcia,
- 187,4 km dla linii niskiego napięcia.

Liczba przyłączy elektroenergetycznych na terenie gminy wynosi 2328 szt.

Gmina Złocieniec połączona jest z gminą Drawsko Pomorskie następującymi liniami:

- przesyłową 110 kV, łączącą Złocieniec - Drawsko Pomorskie, która jest wprowadzona do Głównego Punktu Zasilania Drawsko Pomorskie,
- SN łączącą Drawsko - Gudowo (gm. Złocieniec) z Drawskiem Pomorskim.

5.3. SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Gospodarką ciepłowniczą na terenie gminy zarządza Zakład Ciepłownictwa Złocieniec Sp. z o.o., w którym wszystkie udziały w kapitale zakładowym należą do gminy Złocieniec. Spółka wytwarza ciepło w 3 kotłowniach zlokalizowanych na terenie gminy, z czego dwie znajdują się w samym mieście. Ciepłownia miejska opalana jest paliwem stałym – węglem. Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez Spółkę sieć ciepłownicza jest sukcesywnie rozbudowywana. Obecnie ciepło do 105 przyłączy zlokalizowanych na terenie gminy dostarczane jest za pomocą 7 803 mb sieci ciepłowniczej (w porównaniu do 4,9 km w roku 2001). Stan techniczny sieci ciepłowniczej określa się jako dobry i bardzo dobry.

Tabela 4. Wykaz źródeł ciepła Zakładu Ciepłownictwa Złocieniec.

Wykaz źródeł ciepła ZC Złocieniec	
Lokalizacja	Moc zainstalowana
Al. Piastów 2	11,60 MW
ul. Drawska 17	0,15 MW
Rzęśnica 10 a	0,13 MW
Razem	11,88 MW

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022.

5.4. SIEĆ DROGOWA

Podstawową sieć komunikacyjną miasta tworzą drogi krajowe, powiatowe oraz gminne – utwardzone i nieutwardzone. Łączna długość przebiegających przez Gminę Złocieniec dróg różnej kategorii wynosi 148 km.

- Drogi krajowe

Przez Gminę Złocieniec przebiega droga krajowa nr 20, zapewniająca połączenie gminy z ośrodkami zewnętrznymi takimi jak: Stargard Szczeciński, Drawsko Pomorskie, Szczecinek, Kościerzyna oraz Gdynia. Stan drogi jest zróżnicowany – część odcinków posiada nową, równą nawierzchnię, na innych widoczne są spękania oraz ślady po licznych naprawach dziur w nawierzchni.

- Drogi powiatowe

Przez teren gminy Złocieniec przebiega 41,773 km dróg powiatowych. Stan techniczny dróg powiatowych wymaga dalszych nakładów inwestycyjnych. Udział dróg o nawierzchni twardej bitumicznej wynosi 91,63 %.

Tabela 5. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy Złocieniec.

Numer drogi	Nazwa drogi	Długość w km			Ogółem
		Twarda bitumiczna	Gruntowa ulepszona	Gruntowa nieulepszona	
1960 Z	Darskowo - Złocieniec	2,147			2,147
1962 Z	dr.woj.173 - Siecino - Złocieniec	1,540			1,540
1963 Z	dr.woj.173 - Chlebowo - St. Worowo	1,216			1,216
1965 Z	N. Toporzyk - gr. pow. - Nowe Worowo - Cieszyno - dr. 1962 Z	9,698			9,698
1967 Z	St. Worowo - Warnięg - Bolegórzyn	6,294			6,294
1968 Z	Warnięg - Męcidł	2,268			2,268
1969 Z	dr. 1965 - Rzepowo - Siemczyno		0,882		0,882
1987 Z	Drawsko Pom. - Lubieszewo - Złocieniec	8,478			8,478
1990 Z	dr. kraj. 20 - Kosobudy	1,394	0,214		1,608
1998 Z	dr.kraj.20 - Bobrowo - Wąsosz	4,743	0,087	0,072	4,902
2028 Z	Lubieszewo - Zatonie	0,500	2,240		2,740
	Razem	38,278	3,423	0,072	41,773
	Udział [%]	91,63	8,19	0,18	100

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Złocieniec na lata 2015 – 2025.

- Drogi gminne

Długość dróg gminnych na terenie gminy Złocieniec wynosi łącznie 68,149 km. łącznie do remontu i przebudowy kwalifikuje się prawie 55% dróg gminnych.

Tabela 6. Drogi gminne z podziałem na nawierzchnie i stan na terenie gminy Złocieniec.

Rodzaj nawierzchni	Liczba km	W tym drogi:		
		Do remontu	Do przebudowy	Do budowy
Betonowa	2,287	65,81%	0,00%	0,00%
Bitumiczna	8,543	76,53%	0,00%	0,00%
Kostka	10,6	1,75%	4,31%	0,00%
Mieszana	32,312	79,09%	1,36%	1,75%
Tłuczeń	1,247	76,90%	0,00%	0,00%
Żwir	1,022	0,00%	100,00%	0,00%
Gruntowa	12,138	2,23%	3,56%	45,04%
Razem	68,149	51,38%	3,45%	8,85%

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Złocieniec na lata 2015 – 2025.

OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH

1. OCHRONA KILMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

1.1. STAN AKTUALNY

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2016, poz. 672, ze zm.), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza pozwala uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i ozonu. Uzyskane informacje umożliwiają sklasyfikowanie strefy w oparciu o przyjęte kryteria, ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, tj. poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji w powietrzu, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych dla ozonu, poziomy alarmowe oraz poziomy informowania dla niektórych substancji w powietrzu (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, (Dz. U. z 2012 r., poz. 103). Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomów celów długoterminowych dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Złocieniec dokonano na podstawie:

- Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim za rok 2015.
- Programu ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej.

Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim za rok 2015

W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego, wyznaczono 3 strefy:

- Aglomeracja szczecińska,
- Miasto Koszalin,
- Strefa zachodniopomorska, do której należy gmina Złocieniec.

Nazwa strefy	Kod strefy	Na terenie lub części strefy obowiązują dopuszczalne poziomy określone		Agglomeracja [tak/nie]	* Powierzchnia strefy [km ²]	Ludność* [os.]	Zanieczyszczenia, dla których dokonuje się klasyfikacji strefy
		ze względu na ochronę zdrowia [tak/nie]	ze względu na ochronę roślin [tak/nie]				
aglomeracja szczecińska	PL3201	tak	nie	tak	301	407180	C ₆ H ₆ , NO ₂ , SO ₂ , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} Pb, As, Cd, Ni, BaP, O ₃
miasto Koszalin	PL3202	tak	nie	nie	98	108605	C ₆ H ₆ , NO ₂ , SO ₂ , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} Pb, As, Cd, Ni, BaP, O ₃
strefa zachodniopomorska	PL3203	tak	tak	nie	22493	1199646	C ₆ H ₆ , NO ₂ , NO _x , SO ₂ , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, BaP, O ₃

Wyniki klasyfikacji stref jakości powietrza wynikające z *Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim za rok 2015* z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz ochrony roślin, przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 7. Wynikowe klasy dla stref w województwie zachodniopomorskim dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2015 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia											
			SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP
1	aglomeracja szczecińska	PL3201	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C
2	miasto Koszalin	PL3202	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
3	strefa zachodnio-pomorska	PL3203	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2015, WIOŚ Szczecin.

Wynik oceny strefy zachodniopomorskiej za rok 2015, w której położona jest gmina Złocieniec wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku siarki,
- dwutlenku azotu,
- ołowiu,
- benzenu,

- tlenku węgla,
- pyłu PM2.5,
- ozonu,
- arsenu,
- kadmu,
- niklu.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, dla strefy zachodniopomorskiej wskazała, iż przekroczone zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- benzo(a)pirenu.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy zachodniopomorskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2015 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

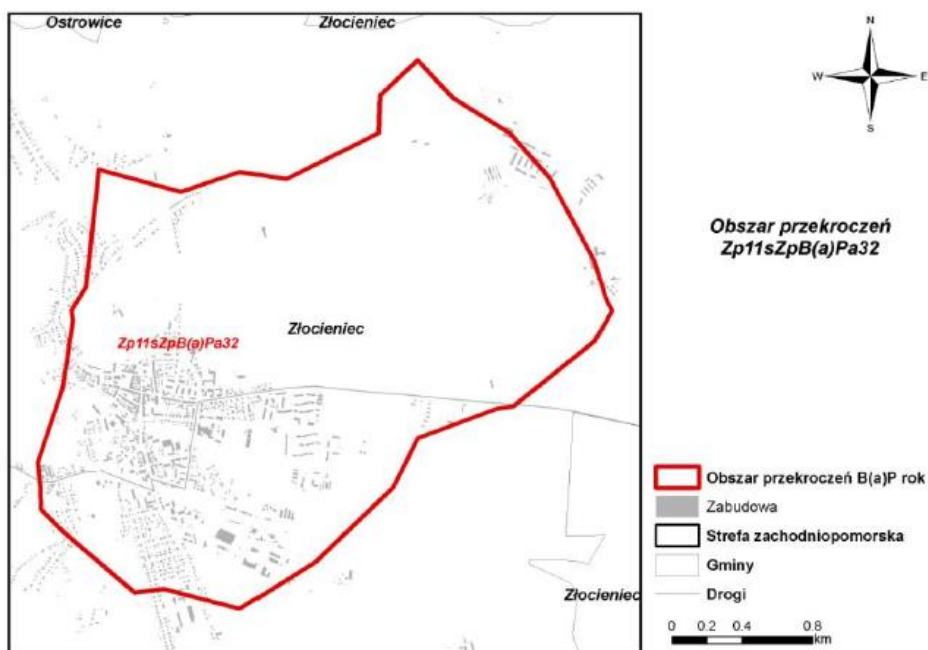
Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona roślin		
			SO ₂	NO _x	O ₃
1	strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2015, WIOŚ Szczecin.

Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej

W dokumencie zakwalifikowano miasto Złocieniec do obszaru przekroczeń ZP11sZpB(a)Pa32. Teren zajmuje powierzchnię 592 ha, zamieszkiwaną przez 6,6 tys osób. Emitowany roczny ładunek B(a)P ze wszystkich typów źródeł wynosi 6,4 kg. Stężenia średnie roczne osiągają maksymalnie 1,5 ng/m³, w stężeniach przeważa emisja z ogrzewania indywidualnego.

Poniżej przedstawiono obszar przekroczeń w części miejskiej gminy Złocieniec.



Rysunek 3. Obszar przekroczeń B(a)P w części miejskiej gminy Złocieniec.

Źródło: Program ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego.

W ramach opracowanego programu ochrony powietrza dla gmin strefy zachodniopomorskiej, w których występują przekroczenia niebezpiecznych związków do powietrza przewidziane zostały niżej wymienione działania naprawcze:

- Edukacja ekologiczna – akcje edukacyjne mające na celu uświadamianie społeczeństwa w zakresie: szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, korzyści płynących z podłączenia do scentralizowanych źródeł ciepła, termomodernizacji, promocja nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła i inne.
- Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego:
 - stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu PM10 oraz B(a)P, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących np. układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzania zieleni izolacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz ustalenia preferencji stosowania ogrzewania z sieci ciepłowniczej lub indywidualnego opartego na paliwach niskoemisyjnych, w obrębie projektowanej zabudowy, zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego na indywidualne.
 - Uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach przekroczeń wskazanych w Programie Ochrony Powietrza oraz zawarcie w nich zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego na indywidualne.

- Zapisy w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gmin – stosowanie odpowiednich zapisów, zakazujących spalania odpadów zielonych na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zieleni miejskiej.
- Podłączenie do sieci ciepłej – systematyczne podłączanie do sieci ciepłej zakładów przemysłowych, spółek miejskich i budynków użyteczności publicznej w rejonie gdzie sieć ciepła istnieje.
- Wzrost efektywności energetycznej gmin – systematyczna wymiana starych, niskosprawnych kotłów, w których spalane jest paliwo stałe lub włączanie budynków w których dokonano wymiany źródła ciepła w celu zwiększenia ich efektywności energetycznej.
- Budowa i przebudowa dróg – budowa obwodnicy miasta Złocieniec.
- Poprawa stanu technicznego dróg – poprawa stanu technicznego dróg istniejących w strefie – utwardzenie dróg lub poboczy w celu redukcji wtórnego unosu pyłu z drogi.
- Zakaz spalania odpadów niebezpiecznych – zakaz spalania odpadów niebezpiecznych, zgodnie z obowiązującymi ustawami.

1.2. ZAGROŻENIA

Głównymi problemami w zakresie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Złocieniec są:

- głównym źródłem ciepła są indywidualne kotły grzewcze opalane paliwem stałym,
- problematyczna emisja niska pochodząca z palenisk domowych i małych kotłowni,
- spalanie śmieci w indywidualnych kotłach grzewczych,
- emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych rosnąca wraz ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego,
- przekroczenie stężenia benzo(a)pirenu, i pyłu zawieszonego PM10 w strefie zachodniopomorskiej, którą zaliczono do klasy C.

2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

2.1. STAN WYJŚCIOWY

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112).

Zgodnie z definicją określoną w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672, ze zm.), hałas to dźwięki o częstotliwości od 16 do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z poważniejszych zagrożeń wpływających na stan zdrowia człowieka i jego otoczenia. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka, m.in. zaburzenia snu

i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB,
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB,
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB,
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB.

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- komunikacyjne,
- przemysłowe i rolnicze,
- pozostałe.

Hałas komunikacyjny

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB.

W 2015 r. przeprowadzono pomiary dróg krajowych i wojewódzkich Generalnego Pomiaru Ruchu Drogowego. Generalny pomiar ruchu posłużyć może pośrednio do oceny narażenia na hałas ze źródeł komunikacyjnych na danym obszarze. Pomiary przeprowadzane są co 5 lat. W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat zbadanego ruchu kołowego.

Tabela 9. Średni dobowy ruch pojazdów na terenie DK nr 20 przebiegającej przez teren gminy Złocieniec.

Nr drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Średni dobowy ruch pojazdów [poj./doba]					
		Motocykle	Sam. osobowe /mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe	Sam. Ciężarowe z przyczepą	Sam. Ciężarowe bez przyczepy	Autobusy
DK 20	ZŁOCIENIEC/PRZEJŚCIE	48	3 140	381	245	125	32

Źródło: www.gddkia.gov.pl

W ostatnich latach na terenie gminy Złocieniec nie były przeprowadzane pomiary hałasu komunikacyjnego. Pomiary przeprowadzone w innych punktach na obszarze województwa zachodniopomorskiego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, wskazały na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu przy głównych ciągach komunikacyjnych, zarówno w porze dziennej jak i nocnej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy na terenie gminy Złocieniec stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi i usługowymi. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy m.in. od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, zastosowanych urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, transportu wewnątrzzakładowego.

2.2. ZAGROŻENIA

Głównym czynnikiem mającym wpływ na poziom hałasu na terenie gminy Złocieniec jest hałas komunikacyjny. Do głównych problemów można zaliczyć:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku przy głównych ciągach komunikacyjnych w porze dziennej i nocnej,
- brak wystarczających rozwiązań technicznych - tempo modernizacji i budowy nowych dróg nie może nadążyć za wzrostem liczby pojazdów.

3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

3.1. STAN WYJŚCIOWY

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii

przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w Gminie, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, radiotelefony, telefonia komórkowa i inne urządzenia powszechnego użytku, np. kuchenki mikrofalowe,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Wystąpić mogą m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych jeśli zostały przekroczone.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r., nr 192, poz. 1883).

Na terenie gminy Złocieniec głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego jest sieć i urządzenia elektroenergetyczne. Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w energię elektryczną systemem linii napowietrznych, napowietrze - kablowych i kablowych wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz przez napowietrzne, wewnętrzne i wbudowane stacje transformatorowe.

Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Złocieniec są również stacje bazowe telefonii komórkowej. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych

o wartościach granicznych w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzanej do anten i charakterystyki promieniowania tych anten.

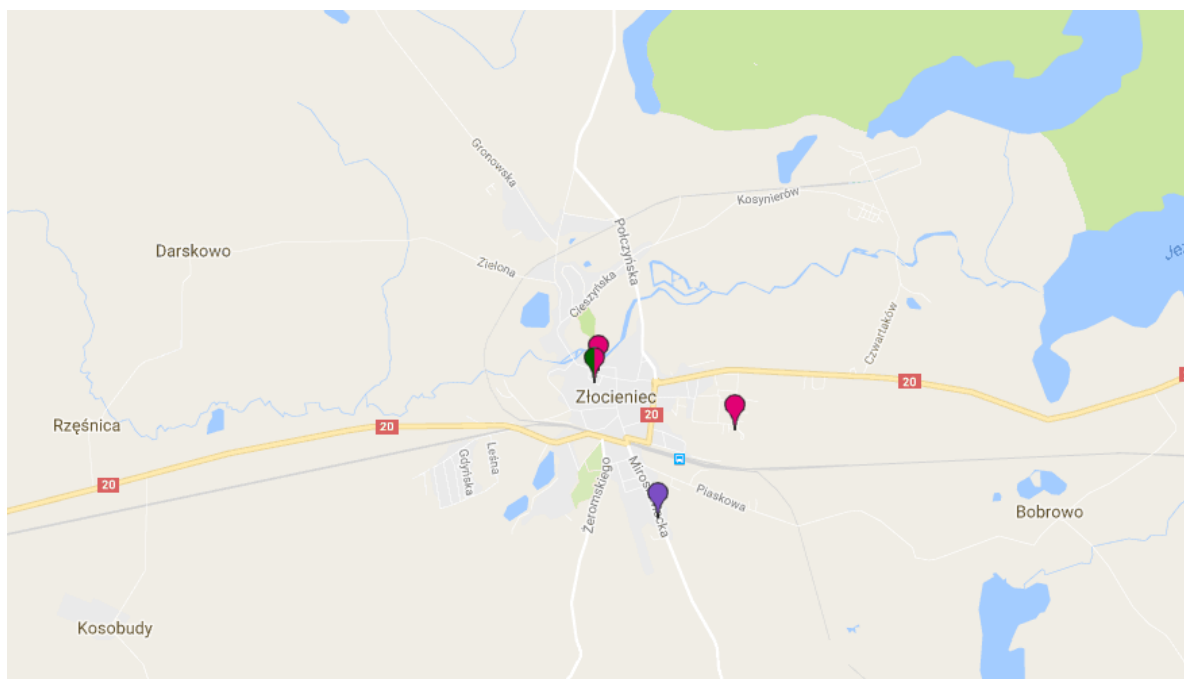
Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Złocieniec została przedstawiona na poniższym rysunku.

Tabela 10. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Złocieniec.

Lokalizacja	Oznaczenie prowadzącego instalację
Wieża kratowa (stalowa) - Złocieniec, Al. Piastów 2	Polkomtel Sp. z o.o.
Wolnostojąca wieża, Złocieniec, Al. Piastów 2	T-Mobile Polska S.A.
Złocieniec, ul. Kościelna 1	T-Mobile Polska S.A.
Złocieniec, ul. Kościelna 1	Orange Polska S.A.
Wieża kościoła, Złocieniec, ul. Kościelna 1, działka nr 58	Polkomtel Sp. z o.o.
Złocieniec, ul. Mirosławiecka 38, działka nr 26/57	P4 Sp. z o.o.
Wieża kratowa, Cieszyno	Polkomtel Sp. z o.o.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022.

Graficzne rozmieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowych na terenie gminy Złocieniec przedstawia poniższy rysunek.



Rysunek 4. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Złocieniec.

Źródło: www.btsearch.pl

W roku 2014 r. na terenie gminy Złocieniec znajdował się punkt pomiarowy poziomego pól elektromagnetycznych.

Tabela 11. Punkt pomiarowy poziomu pól elektromagnetycznych na terenie gminy Złocieniec.

Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktu pomiarowego (WGS84)		Średnia arytmetyczna zmierzonych	Wartość niepewności pomiarów
Cieszyno, gmina Złocieniec	16,04	53,59	*	*

* Wartości zmierzone poniżej dolnego progu oznaczalności sondy, na potrzeby wyliczania średniej przyjmuje się połowę wartości dolnego progu oznaczalności.

W 2014 roku średnia arytmetyczna dla wyników pomiarów monitoringowych PEM w województwie zachodniopomorskim wyniosła:

- w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców – 0,88 V/m,
- w pozostałych miastach – 0,43 V/m,
- na terenach wiejskich wynosi – 0,30 V/m.

Pomiary wykonane przez WIOŚ w Szczecinie w 2014 roku nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku. Średnia arytmetyczna wszystkich wyników pomiarów pól elektromagnetycznych wynosiła 0,54 V/m, co stanowi 8% wartości dopuszczalnej.

W związku z powyższym na terenie gminy Złocieniec brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

4. GOSPODAROWANIE WODAMI

4.1. STAN WYJŚCIOWY

4.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Na terenie gminy wody powierzchniowe zajmują 3 147 ha, co stanowi 16,5 % całkowitej powierzchni terenów gminy Złocieniec.

Rzeki

Poniżej przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych – rzek na terenie gminy Złocieniec.

- Dopływ z jez. Chociebądz Wielki,
- Dopływ z jez. Wilczkowo,
- Drawa do wypływu z Jez. Krosino,
- Drawa od jez. Krosino do Wilżnicy,
- Drawa od Wilżnicy do Studzienicy,
- Kokna,

- Miedznik,
- Wąsówka.

Do głównego cieku na terenie gminy Złocieniec należy rzeka Drawa. Cały obszar gminy leży w obrębie zlewni tej rzeki.

Drawa – rzeka o długości 185,9 km i powierzchni zlewni 3296,4 km², najdłuższa i najważniejsza rzeka Pojezierza Drawskiego. Bierze swój początek w Dolinie Pięciu Jezior, na terenie gminy Połczyn Zdrój i po przebyciu 186 km wpada do Noteci w okolicach Krzyża Wielkopolskiego. Drawa przepływa przez wiele jezior, a nad jej brzegami rozlokowały się główne miasta regionu. Długość Drawy na odcinku gminnym wynosi 12 km.

W Złocięncu do Drawy wpada Wąsówka. Jest to krótki, czterokilometrowy dopływ wypływający z jeziora Wąsosze.

Wzdłuż zachodniej granicy gminy płynie niewielka rzeka Kokna. Wypływa ona na północ od wsi Gawroniec w powiecie Połczyn Zdrój i po przepłynięciu 24 km wpada do Drawy w Rzęsnicy. Jest to rzeka płytka, jednak jej stosunkowo duży spadek, wynoszący 6‰, czyni ją atrakcyjną dla celów kajakowych. Jej dopływ – Rakon – jest także graniczny na odcinku kilkuset metrów. Z kolei dopływ Rakonia, Parpla płynie wzdłuż zachodniej granicy na odcinku około 3,5 km.

W okolicach wsi Smołdziecino ma swój początek Miedznik. W górnym odcinku rzeka ta przepływa przez obszar zabagniony, co ma znaczny wpływ na stan sanitarny jej wód. Po pokonaniu ok. 14 km wpada do Drawy na zachód od Rzepowa. Ponadto na sieć rzeczną składają się liczne drobne, często nienazwane cieki i rowy.

Regulacje odnośnie oceny stanu wód powierzchniowych zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1482) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r., nr 258, poz. 1549).

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę jednolitych części wód dla rzek, które przepływają przez teren gminy Złocieniec. Badane JCW należą do wód naturalnych w związku z czym oceniany jest ich stan ekologiczny (na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych). Badania były przeprowadzane w roku 2014.

Tabela 12. Ocena JCW na terenie gminy Złocieniec w roku 2014.

Punkt pomiarowy	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
Drawa do wypływu z Jez. Krosino	IV	I	II	Słaby	Dobry	Zły
Drawa od jez. Krosino do Wilżnicy	II	I	PSD	Umiarkowany	-	Zły
Kokna	III	I	II	Umiarkowany	-	Zły

Źródło: WIOŚ, Szczecin.

Stan ekologiczny JCW Drawa do wypływu z Jez. Krosino oceniono jako słaby (IV klasa). Ocena elementów biologicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań fitoplanktonu, fitobentosu, makrofitów, makrozoobentosu i ichtiofauny. O wyniku klasyfikacji zdecydowały badania ichtiofauny. W omawianej JCW nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Ze względu na słaby stan ekologiczny JCW jej stan oceniono jako zły.

Stan ekologiczny JCW Kokna oceniono jako umiarkowany (III klasa). Ocena elementów biologicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań 4 elementów: fitobentosu, makrofitów, makrobezkęgowców bentosowych oraz ichtiofauny. O ocenie zdecydowały wyniki badania ichtiofauny oraz makrozoobentosu. Stan elementów fizykochemicznych oceniono jako dobry (II klasa). W JCW Kokna spełnione były wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Ze względu na umiarkowany stan ekologiczny JCW jej stan oceniono jako zły.

Jeziora

Uwarunkowania geologiczne zaowocowały bogactwem i różnorodnością jezior na obszarze gminy. Są to jeziora polodowcowe, w większości rynnowe lub wytopiskowe.

Pierwszy rodzaj wykorzystuje obecność głęboko wciętych w podłoże rynien glacialnych (dróg odpływu wód lodowcowych wykształconych pod jego powierzchnią lub na jego przedpolu). Jest to dominujący typ na obszarze gminy, a przykładami są jeziora Drawsko (graniczne; wypełnia kilka schodzących się rynien), Lubie, Siecino, Wąsosze, Wilczkowo i Krosino.

Drugi rodzaj jezior, wytopiskowe, swe pochodzenie zawdzięcza zagrzebanym w podłożu fragmentom lodowca i późniejszemu ich wytapianiu. Jeziora tego typu są zazwyczaj mniejsze, płytsze i mają

bardziej regularną linię brzegową. Jeziorami tego typu są m.in. jeziora: Piaski, Stawno (Staw), Maleszewo, i wiele innych, często nienazwanych oczek wodnych.

Na obszarze gminy występują cenne z punktu przyrodniczego jeziora lobeliowe. Są one ubogie w składniki odżywcze i dzięki temu cechują się dużą przejrzystością, a ich flora ma charakter reliktowy. Takim jeziorem jest m.in. objęte ochroną jezioro Czarnówek.

Jeziora gminy Złocieniec mają olbrzymie walory turystyczne. Największe z nich mają zróżnicowaną, atrakcyjną i łatwo dostępną bazę noclegową i rekreacyjną, służą uprawianiu sportów wodnych oraz wędkarstwu. Jeziora północnej części gminy znajdują się w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego.

W ostatnich czterech latach WIOŚ nie prowadził pomiarów jakości jezior na terenie gminy Złocieniec.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził monitoring 5 jezior na terenie gminy Złocieniec w latach 2007 – 2012. Wyniki tych badań monitoringowych przedstawione są poniżej.

Tabela 13. Ocena jakości jezior na terenie gminy Złocieniec na podstawie badań w latach 2007 – 2012.

Nazwa jeziora	Kod JCW	Rok badań	Ocena biologiczna	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCW
Wilczkowo	PLLW10537	2012	III klasa	Umiarkowany	Dobry	Zły
Siecino	PLLW10708	2011	II klasa	Dobry	Dobry	Dobry
Kańsko	PLLW10723	2009	IV klasa	Słaby	Nie badano	Zły
Lubie	PLLW10717	2008	III klasa	Umiarkowany	Nie badano	Zły
Wąsosze	PLLW10699	2007		Zły		

Źródło: WIOŚ, Szczecin.

Wyniki badań pokazują, że stan większości badanych jezior był zły. Przyczyną złej oceny jest przede wszystkim wynik oceny biologicznej (III klasa – stan umiarkowany i IV klasa – stan słaby). Jedynie stan wód jeziora Siecino oceniono jako dobry.

4.1.2. WODY PODZIEMNE

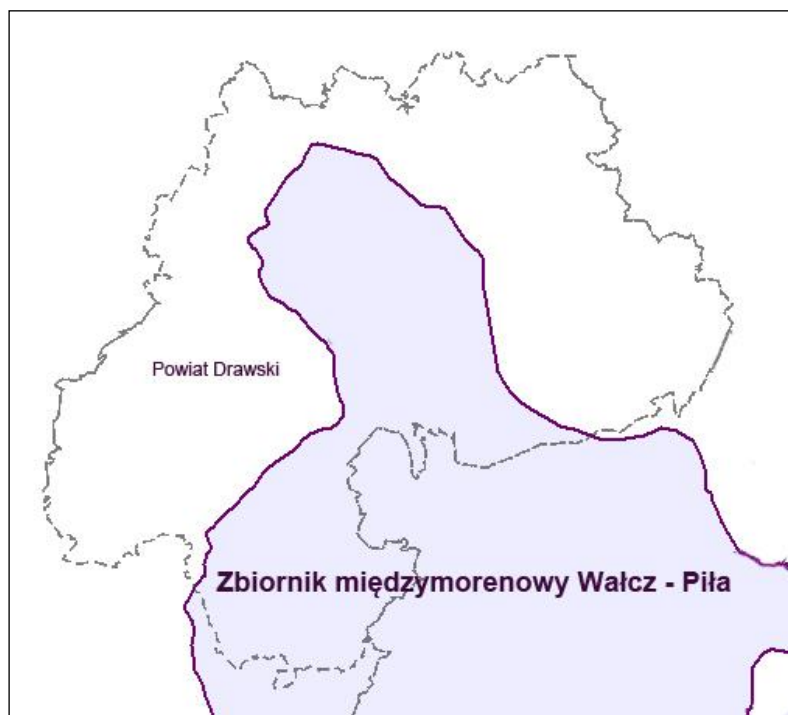
Na terenie gminy Złocieniec zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują głównie w utworach czwartorzędowych. W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne: gruntowy i wgłębny (międzyglinowy i podglinowy). Poziomy wodonośne rozdzielone są ilami i mułkami zastoiskowymi o miąższości do ok. 30 m. Poziom gruntowy występuje głównie w obrębie dolin rzecznych. Poziom ten, ze względu na korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest często ujmowany.

Wody poziomu trzeciorzędowego występują w piaskach wodonośnych z nakładem nieprzepuszczalnych iłów lub słabo przepuszczalnych glin morenowych, na głębokości od 60 do 100 m. Poziom ten zasilany jest w drodze przesączania z nadległych poziomów.

Południowa część gminy Złocieniec znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Wałcz-Piła (nr 125). Zbiornik ten ma charakter międzymorenowy, a warstwa wodonośna występuje w obrębie osadów czwartorzędowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 169 tys. m³/d, a średnia głębokość ujęć to ok. 65 m.

Z uwagi na duże znaczenie wód podziemnych przedmiotowego zbiornika, stanowiących główne źródło zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia ludności oraz w celu zapewnienia odpowiedniej jej jakości, niezbędne jest ciągłe podejmowanie działań zapewniających ich ochronę. W pierwszej kolejności powinny one obejmować właściwe planowanie przestrzenne uwzględniające lokalizację GZWP oraz ustanowionych dla nich obszarów ochronnych, tak aby zapobiec lokalizacji obiektów mogących negatywnie wpływać na jakość wód.

Granice GZWP nr 125 na terenie powiatu drawskiego i gminy Złocieniec, przedstawiono na poniższym rysunku.



Rysunek 5. Lokalizacja i granice GZWP nr 125.

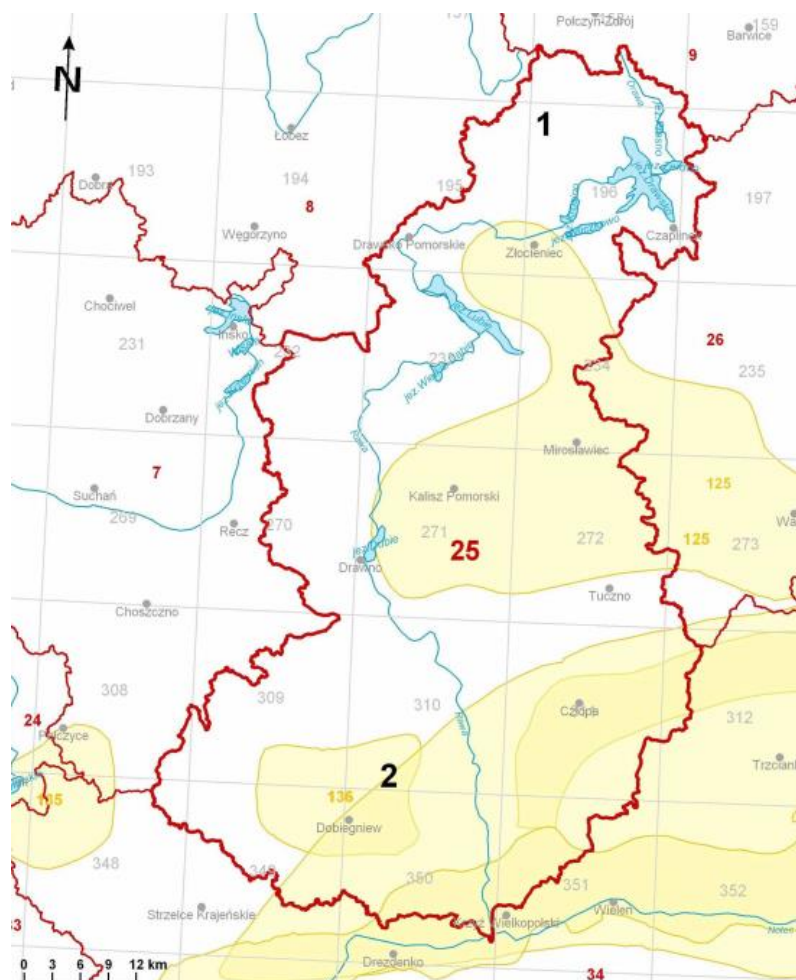
Źródło: www.epsh.pgi.gov.pl.

Gmina Złocieniec występuje w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 25 (na podstawie nowego podziału obszaru Polski na 172 części wód podziemnych). Charakterystyka JCWPd nr 25 znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 14. Charakterystyka JCWPd nr 25.

Powierzchnia	3 288,5 km ²
Region	Warty
Województwo	lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie
Powiaty	bytowski, choszczeński, czarnkowsko-trzcianecki, drawski, strzelecko-drezdencki, świdwiński, wałecki
Głębokość występowania wód słodkich	ok. 150 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.



Rysunek 6. Lokalizacja JCWPd nr 25.

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Na szczeblu krajowym monitoringiem wód podziemnych zajmuje się GIOŚ, natomiast na szczeblu regionalnym WIOŚ, uzupełniający pomiary prowadzone w skali kraju.

Podstawę oceny stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143, poz. 896). Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

- Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których:

a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),

b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.

- Klasa II – wody dobrej jakości, w których:

a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,

b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.

- Klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.
- Klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.
- Klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

W ostatnich 4 latach na terenie gminy Złocieniec nie było prowadzonych pomiarów wód podziemnych.

Wyniki monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych wykonanego w 2014 roku w innych punktach pomiarowych na terenie województwa zachodniopomorskiego wykazały, iż na terenie województwa dominowały wody o dobrym stanie chemicznym, w tym wody dobrej jakości (II klasy) i zadowalającej jakości (III klasy). Nie odnotowano występowania wód bardzo dobrej jakości (I klasy).

Ostatnie badania jakości wód podziemnych na terenie gminy Złocieniec, prowadzone były w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2012 r. W badanym punkcie stwierdzono występowanie wód podziemnych **zadowalającej jakości (III klasy)**.

4.1.3. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie Gminy Złocieniec w wodę realizowane jest z dwóch ujęć wody wiejskich oraz ujęcia wody w Złocięncu. Jedno z ujęć wiejskich zlokalizowane jest w Cieszynie na działce nr 135/1,

a drugie w Lubieszewie. Parametry techniczne ujęcia wody w Cieszynie przedstawiają się następująco:

- wydajność stacji: 35 m³/h
- pompy głębinowe:
 - 2 sztuki,
 - wydajność eksploatacyjna jednej pompy – 12m³/h
 - wysokość podnoszenia – 17,9 m. sł. w.
 - głębokość studni:
 - studnia nr 1 – 32,5 m
 - studnia nr 2 – 31,5 m
- pompy II stopnia o podobnych parametrach jak pompy głębinowe
- zbiornik wyrównawczy , pojemność – 50 m³
- pompy III stopnia:
 - wydajność to wydajność całej stacji – 35m³/h
 - wysokość podnoszenia – 40 m. sł. w.

Parametry techniczne ujęcia w Złocieniu:

- wydajność stacji: 160 m³/h
- pompy głębinowe: 8 sztuk.

Parametry techniczne ujęcia w Lubieszewie:

- wydajność stacji: 45 m³/h
- pompy głębinowe: 2 sztuki.

Na terenie gminy Złocieniec łącznie z sieci wodociągowej korzysta 99,8 % mieszkańców. Wskazuje to na bardzo wysoki wskaźnik zwodociągowania gminy. Charakterystyka sieci wodociągowej została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 15. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Złocieniec (stan na 31.12.2014 r.)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	116,9
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 885
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	511,8
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	15 381

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

5	% ludności korzystający z instalacji	%	99,8
6	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	33,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

Na terenie gminy Złocieniec z kanalizacji korzysta 92,7 % mieszkańców. Osoby, które nie posiadają podłączenia do systemu kanalizacji, korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy zinwentaryzowano 105 zbiorników bezodpływowych i 13 przydomowych oczyszczalni ścieków. W planach jest dalsza budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Charakterystyka sieci kanalizacyjnej została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 16. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Złocieniec (stan na 31.12.2014 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	108,2
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 264
3	Ścieki odprowadzone	dam ³	532,0
4	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	14 285
5	% ludności korzystający z instalacji na terenie miasta i gminy	%	92,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

Obsługą sieci wodno – kanalizacyjnej zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Piaskowa 6, 78-520 Złocieniec.

Oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy Złocieniec znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Złocieniec, która przyjmuje ścieki z całego miasta oraz z większości miejscowości wiejskiej części gminy, a odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Drawa. Średnia przepustowość oczyszczalni to 4 600 m³/dobę.

Wskaźniki jakości ścieków dopływających do oczyszczalni oraz jakość ścieków oczyszczonych wypływających z oczyszczalni w Złocieńcu za rok 2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Wskaźniki w ściekach dopływających i odpływających z oczyszczalni ścieków w Złocieńcu.

Wskaźnik	Ścieki dopływające do oczyszczalni	Ścieki odpływające z oczyszczalni
BZT ₅ [mgO ₂ /l]	371,00	5,96
ChZT [mgO ₂ /l]	764,60	33,60

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

zawiesina ogólna [mg/l]	93,40	5,51
azot ogólny [mg/l]	84,72	18,40
fosfor ogólny [mg/l]	11,00	0,55

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022.

4.2. ZAGROŻENIA

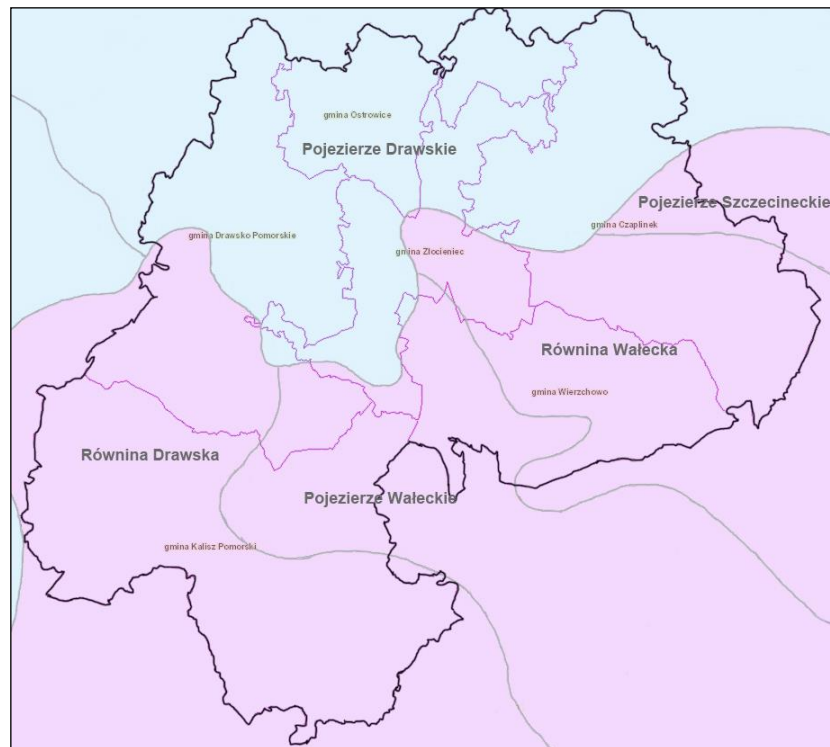
Do głównych czynników, które negatywnie wpływają na środowisko wodne na terenie gminy, można zaliczyć:

- źródła punktowe – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z zakładów przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe – zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych.
- zanieczyszczenia liniowe – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torfowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.
- możliwość przeniknięcia zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych wskutek niewłaściwej eksploatacji ujęć wód podziemnych.

5. ZASOBY GEOLOGICZNE

5.1. STAN WYJŚCIOWY

Poniższy rysunek przedstawia położenie gminy Złocieniec na tle jednostek fizyko – geograficznych.



Rysunek 7. Położenie gminy Złocieniec na tle jednostek fizyko – geograficznych.

Źródło: <http://geoportal.gov.pl/>

Obszar gminy Złocieniec leży w strefie wału pomorskiego – części zachodnioeuropejskiej platformy paleozoicznej przylegającej do starszej, krystalicznej platformy wschodnioeuropejskiej. Najstarsze osady w rejonie gminy Złocieniec zostały nawiercone w okolicach Szczycienka na północ od Jeziora Siecino (otwór Czaplinek IG-2) na głębokości 5020 m i są to pstre iłowce z okresu karbonu dolnego.

Mięszkość utworów czwartorzędowych na omawianym obszarze wynosi około 100-150 metrów, osiągając większe wartości w strefach wzniesień morenowych. Wiercenia wykazały, że występuje tu pięć (lokalnie sześć) poziomów glacialnych, rozdzielonych seriami piaszczysto-żwirowymi i mułkowymi. Duża dynamika środowiska w czwartorzędzie, związana z kolejnymi nasunięciami czas lodowych, erodowaniem starszego podłoża i deponowaniem nowych osadów oraz przedzielające te nasunięcia okresy recesji lądolodu i rozwoju rzeźby w warunkach peryglacialnych lub subtropikalnych, doprowadziły do współcześnie znacznego zróżnicowania zarówno rzeźby omawianego obszaru, jak też jego przypowierzchniowej budowy geologicznej.

Najważniejsze jednostki litofacjalne w gminie Złocieniec to:

- piaski, żwiry, głazy i gliny moren czołowych fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego – występują na północ od Jeziora Lubie, w okolicach Lubieszewa i Stawna oraz na południowy - zachód od Złocienka, w okolicach Rzęśnicy i między Jeziorem Wilczkowo a linią kolejową;

- gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe – tworzą stosunkowo zwarte obszary przedzielone sandrami. Występują między jeziorami Siecino i Drawsko na południe od jeziora Wilczkowo oraz w okolicach Złocieńca i Kosobud;
- piaski i żwiry sandrowe – zajmują największy obszar gminy. Rozciągają się na północ od Złocieńca do wsi Skąpe i od Starego Worowa do Jeziora Drawsko. Fragment innego rozległego sandru występuje na wschód od Jeziora Wąsosze. Kolejny, to usytuowany w strefie międzymorenowej w okolicach Stawna i Lubieszewa. Niewielki, odizolowany fragment znajduje się na południe od Złocieńca;
- ropy, mułki i piaski zastoiskowe – zajmują centralny obszar gminy i rozciągają się łukiem poza jej granice od Suliszewa przez Złocieniec do Wierzychowa. We wschodniej części gminy osady dawnego zbiornika zastoiskowego sięgają zatoką do okolic Stawna;
- piaski i mułki kemów – występują między Złocieniem i Osiekiem Drawskim. Poza tym osady tego typu spotykane są w mniejszych koncentracjach na terenie całej gminy, szczególnie między jeziorami Siecino i Drawsko;
- piaski, żwiry i mady rzeczne oraz torfy i namuły – związane są z dolinami rzecznyymi, jeziorami i obszarami bezodpływowymi. Większe skupiska tych osadów znaleźć można w dolinie Drawy, Kokny i jej dopływów oraz Miedznika, a także na wschód od wsi Wąsosz.

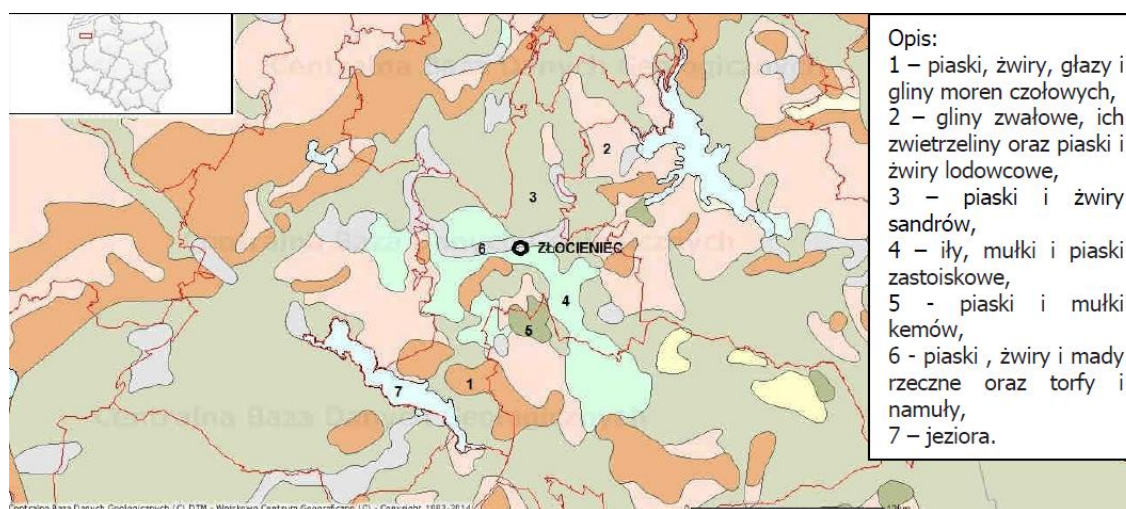
Podobnie do zmienności przestrzennej osadów powierzchniowych, na obszarze gminy występuje bardzo duża zmienność form, które te osady budują. Największy wpływ na to wywarło ostatnie nasunięcie lądolodu (północnopolskie) i stagnacja jego czoła w okresie recesji na linii fazy pomorskiej. Jakkolwiek główny ciąg moren czołowych tej fazy znajduje się na północ od gminy Złocieniec, to wiąże się z nią wykształcenie na przedpolu rozległych, łagodnie nachylonych sandrów, które rozcinały i rozmywały wcześniej zdeponowane gliny moreny dennej. Powierzchnia sandrów nachyla się od około 165 m n.p.m. w północnej części gminy do około 140 m n.p.m. w okolicach Złocieńca. Jest to element dominujący w rzeźbie północnej części gminy. Zazwyczaj powierzchnie sandrów porastają bory sosnowe.

W sąsiedztwie sandrów części północnej występuje falista morena denna, urozmaicona licznymi pagórkami (pozostałościami moren czołowych), kemami i ozami. Szczególna koncentracja tych form występuje między jeziorami Siecino i Drawsko.

W części południowej, oprócz fragmentów sandrów rozciągających się daleko poza granice gminy, wyróżniają się dwa elementy rzeźby – wzniesienia czołowomorenowe okolic Stawna i Lubieszewa, na wschód od Wąsosza i na południowy - zachód od Złocieńca, oraz druga - rozległa, stosunkowo płaska powierzchnia tzw. Zastoiska Złocienieckiego. Formy pierwszego typu są zapisem stagnacji czoła lądolodu w czasie jego wycofywania z fazy poznańskiej do pomorskiej. Zostały wówczas wykształcone moreny czołowe, które w okresie późniejszej, intensywnej erozji uległy

w większości zniszczeniu. Ich pozostałości wznoszą się ponad 30 metrów nad otaczającą powierzchnię.

Poniższy rysunek przedstawia mapę utworów przypowierzchniowych na terenie gminy Złocieniec.



Rysunek 8. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Złocieniec.

Źródło: Strategia rozwoju gminy Złocieniec na lata 2015 – 2025.

5.1.1. SUROWCE MINERALNE

Na terenie gminy Złocieniec występują cztery udokumentowane złoża, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Złoża kopalin na terenie miasta i gminy Złocieniec, stan na 2015 r.

Nazwa złoża	Opis położenia	Kopalina	Powierzchnia udokumentowanego złoża [ha]	Użytkownicy
Bobrowo KO	Bobrowo dz. 119/1	Piasek	6,734	-
Rzęsnica	Rzęsnica dz. ewid. 262, 264/9	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	6,157	"Wienerberger Karbud" S.A., Zakłady Ceramiki Budowlanej "Złocieniec"; Sp. z o.o.
Zamkowa	Złocieniec	-	-	-
Złocieniec	Złocieniec, Darskowo	Łł i mułek	67,392	Zakłady Ceramiki Budowlanej "Złocieniec"; Sp. z o.o.

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, baza danych MIDAS

Na terenie gminy występuje złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej i jest ono określone jako „złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo”. Zasoby przemysłowe złoża zostały obliczone

na 6,6 mln m³. Są to ropy zastoiskowe w okolicach Złocieńca, wykorzystywane w przeszłości do produkcji cegły.

W przeszłości, poza eksploatacją wymienionych złóż, pozyskiwano przygodnie piasek, żwir oraz torf w licznych miejscach na obszarze całej gminy. Obecnie jednak te niewielkie odkryvky nie są eksploatowane i nie mają żadnego znaczenia gospodarczego.

5.2. ZAGROŻENIA

Do podstawowych problemów związanych z eksploatacją kopalin na terenie gminy Złocieniec zaliczyć można:

- lokalizację złóż na terenach o dużej wartości przyrodniczej i związane z ich wydobyciem konflikty na tle ochrony środowiska,
- nielegalne wydobycie surowców, głównie kruszyw – bez posiadania stosownych koncesji, w sposób niezgodny ze sztuką i nie gwarantujący zepsucia złoża oraz naruszający zasady ochrony środowiska i przyrody,
- brak pełnej inwentaryzacji zasobów kopalin

6. GLEBY

6.1. STAN WYJŚCIOWY

Pod względem żyzności większość gleb na terenie gminy Złocieniec można zaliczyć do średnich. Najżyźniejsze gleby utworzone zostały z glin i ilów, które są stosunkowo trudne w uprawie. Największy odsetek żyznych gleb występuje w obrębach: Kosobudy, Rzęśnica, Darskowo, Warnięg, Stare Worowo, Bobrowo oraz częściowo w Złocieńcu. Gleby słabe, które zostały utworzone z piasków i piasków gliniastych, występują w południowej części Lubieszewa i Stawna, a także w północnej części sołectwa Cieszyno. Użytki zielone w gminie Złocieniec charakteryzują się średnią i słabą żyznością, występują głównie w dolinie rzeki Drawy i Wąsówki oraz w sąsiedztwie jezior i w podmokłych obniżeniach terenów w pobliżu jezior.

Pod względem klasyfikacji bonitacyjnej przeważają gleby klas IV i V. Wskaźnik bonitacji gleb w gminie wynosi 0,95 i tym samym jest najwyższy w powiecie drawskim.

Badania odczynu gleby, zasobności w makroelementy oraz potrzeb wapnowania na terenie powiatu drawskiego (w tym także na terenie gminy Złocieniec) zostały przeprowadzone przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Koszalinie w 2014 roku.

Tabela 18 Odczyn i potrzeby wapnowania gleb na terenie powiatu drawskiego, na podstawie wykonanych badań w 2014 roku.

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana ha	Ilość próbek sztuk	Odczyn (pH)					Potrzeby wapnowania				
			bkw	kw	lkw	ob	zas	K	P	W	O	Z
Grunty orne	2831,98	838	103	240	269	117	109	101	113	164	123	337
		100%	12%	29%	32%	14%	13%	12%	13%	20%	15%	40%

Odczyn: bkw – bardzo kwaśny, kw – kwaśny, lkw – lekko kwaśny, ob – obojętny, zas – zasadowy.

Potrzeby wapnowania: K – konieczne, P – potrzebne, W – wskazane, O – ograniczyć, Z – zbędne.

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Koszalinie.

Jak wynika z powyższej tabeli największy udział w glebach na terenie gminy mają gleby o odczynie kwaśnym i lekko kwaśnym.

Na terenie gminy Złocieniec nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego w ramach prowadzonego Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

6.2. ZAGROŻENIA

Do głównych zagrożeń gleb na terenie gminy Złocieniec należą:

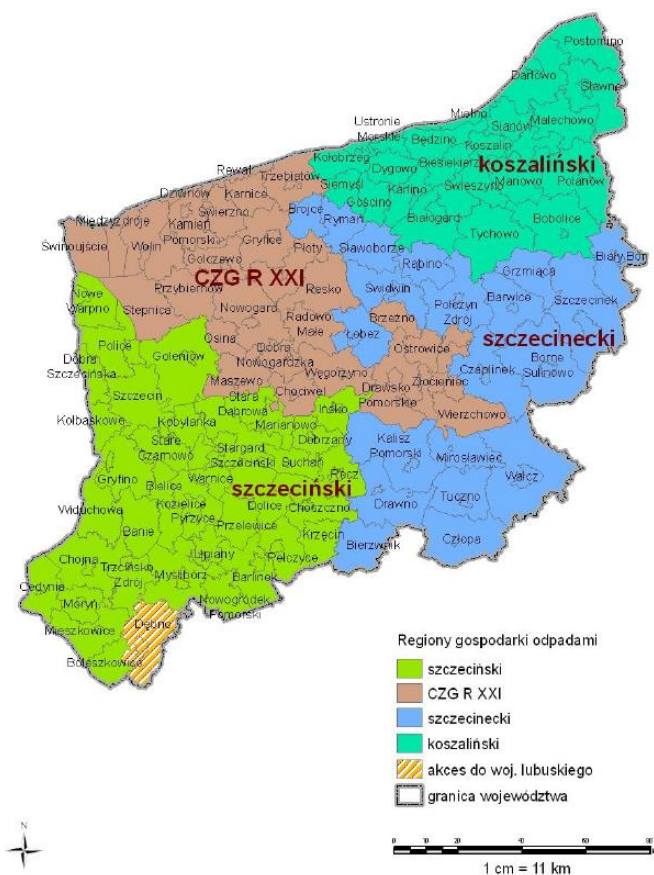
- wypłukiwanie pierwiastków i związków chemicznych z gleb powodując zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych,
- duży stopień zagrożenia erozją wodną gleb położonych w strefach krawędziowych dolin rzecznych,
- oddziaływanie dzikich wysypisk śmieci na powierzchnię gleb,
- transport, który przyczynia się do zanieczyszczenia gleb.

7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

7.1. STAN WYJŚCIOWY

Podstawą prawną regulującą gospodarowanie odpadami na terenie województwa zachodniopomorskiego jest „Plan gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012-2017”, jest to jeden z elementów służących do osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz wypełnienie wymogu ustawowego wyrażonego w nowej ustawie o odpadach. Obowiązująca ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 21, ze zm.) zniósła obowiązek opracowywania gminnych i powiatowych planów gospodarki odpadami.

Gmina Złocieniec należy do regionu CZG R XXI gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie zachodniopomorskim, co przedstawia poniższy rysunek.



Rysunek 9. Podział województwa zachodniopomorskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017.

W ramach projektu pn: „Szumiące trawy na składowiskach CZG R-XXI” w roku 2015 zrekultywowano 2 składowiska odpadów:

- Składowisko w Złocieniu o powierzchni 3,50 ha
- Składowisko w Stawnie o powierzchni 0,98 ha.

Od maja 2013 r. w regionie CZG R XXI funkcjonują:

- regionalna instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, tj. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Słajsino,
- regionalna instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w m. Słajsino,
- regionalna instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i odpadów ulegających biodegradacji (kompostownia) w m. Słajsino.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

Na koniec roku 2015 gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objętych było 12 128 mieszkańców, w tym 10 759 osoby (88,71%) zadeklarowały prowadzenie selektywnej zbiórki, a 1 369 osób (11,29%) zadeklarowało, iż nie będzie prowadzić selektywnej zbiórki odpadów.

W roku 2015 z terenu gminy Złocieniec odebrano 5 426,7 Mg odpadów komunalnych.

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane odpady w roku 2015 z podziałem na rodzaje.

Tabela 19. Masa zebranych odpadów w 2015 roku.

Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Masa (Mg)
200301	Niesegregowane (zmieszane odpady komunalne)	4 044,3
200303	Odpady z czyszczenia ulic i placów	72,4
200307	Odpady wielkogabarytowe	94,2
150106	Zmieszane odpady opakowaniowe	415,6
150107	Opakowania ze szkła	181,9
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu budowlanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 170106	255,2
170604	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 170601 i 170603	21,4
191212	Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 191211)	0,6
200111	Tekstylia	0,7
170380	Odpadowa papa	1,6
170904	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 170901, 170902 i 170903	4,1
200123	Urządzenia zawierające freony	0,2
200135	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 200123 zawierające niebezpieczne składniki	2,7
200136	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 200123 i 200135	0,7
200132	Leki inne niż wymienione w 200131	0,3
200201	Odpady ulegające biodegradacji	314,4
200208	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	16,4
	SUMA	5 426,7

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Złocieniec za 2015 r.

Proces odzysku odpadów na terenie gminy w roku 2015:

- Opakowania z papieru i tektury (150101) – 1,57%.
- Opakowania z tworzyw sztucznych (150102) – 2,81%.
- Opakowania z metali (150104) – 0,89%.
- Opakowania ze szkła (150107) – 0,85%.

- Papier i tektura (191201) – 0,65%.
- Metale niezależne (191203) – 0,03%.

Na terenie gminy Złocieniec zinwentaryzowano 754,81 Mg wyrobów azbestowych.

7.2. ZAGROŻENIA

Obszary problemowe dotyczące gospodarki odpadami na terenie gminy Złocieniec związane są z:

- występowaniem dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy,
- niewystarczającym poziomem selektywnej zbiórki odpadów oraz mały poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- znaczną ilością wyrobów azbestowych na dachach budynków mieszkalnych i gospodarczych i niewystarczający postęp w usuwaniu wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Złocieniec.

8. ZASOBY PRZYRODNICZE

8.1. STAN WYJŚCIOWY

Flora

Na terenie gminy Złocieniec stwierdzono występowanie 207 różnego typu zbiorowisk roślinnych. Występuje tu 633 gatunki flory naczyniowej, z czego zdecydowana większość należy do często i pospolicie występujących. Spośród nich zanotowano 49 to gatunki bardzo rzadko i rzadko spotykane, mające odpowiednio 1-3 oraz 4-10 stanowisk.

Do gatunków roślin prawnie chronionych na terenie gminy Złocieniec zalicza się 21 gatunków:

- gatunki objęte ochroną ścisłą: kruszczyk błotny, lobelia jeziorna, poryblin jeziorny, rosiczka okrągłolistna, kukułka (storczyk) Traunsteinera,
- gatunki objęte ochroną częściową: grzybienie białe, grzybienie północne, kruszczyk szerokolistny, orlik pospolity, śnieżyczka przebiśnieg, kukułka (storczyk) krwista, wawrzynek wilczełyko, wiciokrzew (suchokrzew) pomorski, bagno zwyczajne, widłak jałowcowaty, cebulica dwulistna, goździk piaskowy, bobrek trójlistkowy, cis pospolity, kocanki piaskowe, oraz naparstnica zwyczajna.

Fauna

Zróżnicowanie siedliskowe oraz stosunkowo duży udział siedlisk w obrębie gminy Złocieniec warunkują występowanie bogatej gatunkowo fauny. Liczba występujących tu gatunków w stosunku do ogółu kręgowców Polski stanowi w przypadku: ryb - 38 %, płazów - 66.6 %, gadów - 55.5 %, ptaków 66 % i ssaków - 39 %.

Kręgowce

Ryby Do gatunków ryb rzadko występujących i cennych w obrębie gminy zalicza się: piskorz, sieja, miętus, sielawa, węgorz, ciernik, jazgarz, jaź, jelec, karaś, kielb, krąp, leszcz, lin, okoń, płoć, sandacz, słonecznica, szczupak, ukleja, wzdręga, stynka i karp. Do jezior sielawowych (z sielawą, sieją, ukleją, leszczem, stynką, płocią, okoniem, krąpiem, jazgarzem i szczupakiem) należą: Siecino i Wilczkowo. Jeziorem leszczowym jest Krosino. Występują tu: leszcz, lin, szczupak, węgorz, wzdręga, okoń, krąp.

Płazy i gady

Płazy zasiedlają tu na ogół wilgotne tereny leśne i łąki w pobliżu płytkich zbiorników wodnych i rowów. Stwierdzono występowanie 12 gatunków płazów. Płazy ogoniaste reprezentowane są przez podlegające ochronie prawnej traszkę zwyczajną i traszkę grzebieniastą. Rząd płazów bezogonowych reprezentują: należący do rodziny ropuszkowatych – pospolity, ale nie występujący masowo - kumak nizinny, z rodziny grzebiuszkowatych - grzebiuszka, (huczek) z rodziny ropuchowatych - ropuchy: szara i paskówka; należąca do rodziny rzekotkowatych - rzekotka drzewna, żaby: jeziorkowa, wodna, śmieszka, trawna i moczarowa. Spośród gadów odnotowano występowanie 5 gatunków. Najpospolitsza jest jaszczurka zwinka. W wilgotnych lasach, na torfowiskach i podmokłych łąkach występuje jaszczurka żyworodna. Występuje też tu padalec zwyczajny, a z węży spotykany jest zaskroniec zwyczajny. Na skrajach lasu, polanach i torfowiskach bytuje prowadząca nocny tryb życia żmija zygzakowata. Zwierzęta te występują z największą częstotliwością w okolicach Warnięgu i Starego Worowa.

Ptaki

Teren gminy uznany został za ostoję ptaków o randze europejskiej. Prawdopodobnie lęgowa awifauna liczy ponad 150 gatunków. Bogactwo ilościowe i gatunkowe ptaków gniazdujących zwiększają gatunki zalatujące tu okresowo. Większość z nich bytuje również na pozostałym obszarze gminy stanowiąc najliczniejszą gromadą kręgowców. Urozmaicona i bogata awifauna świadczy o wysokiej atrakcyjności jego obszarów leśnych, w pełni zaspakajających wymogi życiowe ptaków. Najcenniejszym gatunkiem jest bielik, który zasiedla jedno z dwóch zlokalizowanych gniazd. Populacja bielika jest zagrożona ze względu na niską liczebność, wycinanie drzewostanów starszych klas wieku i narażanie lęgów na zniszczenie przez ludzi. Stare drzewostany zasiedlają dzięcioły: czarny, zielony i inne. Z drzewostanami bukowymi związana jest muchołówka mała oraz gołąb siniak. Obrzeża lasów, polany leśne, zakrzewienia i łąki zasiedla dzierzba gąsiorek. Udokumentowane są również miejsca gniazdowania bocianów czarnych oraz lęgowiska żurawi. W okolicach licznych jezior spotkać można rybołowa (jezioro Wąsosze), kormorany czarne i czaple siwe (jezioro Wąsosze) oraz łabędzie nieme (jezioro Wąsosze). Nad większymi jeziorami występuje nurogęś oraz czasami gągoł. Jeziora i trzcinowiska zamieszkują perkozy dwuczube, łyski, krzyżówki, trzcinniczki, łozówki, potrzosy oraz rokitniczki i inne związane ze środowiskiem wodnym. Nad jeziorem Siecino stwierdzano m.in. kormorany, nurogęś i gągoły. Dość często na obszarze zabudowanym wsi spotyka się bociana białego. Cennym dla ornitofauny jest teren koło Starego Worowa, będący lęgowiskiem perkoza,

gęgawy, gągoła, bąka, błotniaka stawowego, wodnika i czernicy oraz żerowiskiem rybołowa i kani czarnej. Spośród ptaków drapieżnych do pospolitych należą myszołów i jastrząb. Stosunkowo często występuje puszczyk, pójdzka, sowa uszata i płomykówka. Stanowisko pustułka znaleziono w okolicy Złocieńca (jednostka wojskowa w Budowie oraz w Złocińcu, na osiedlu przy ul. Czaplinieckiej). W pobliżu Złocieńca i w okolicach miejscowości Męcidł (nad jeziorem Drawsko) obserwowano dziwonię. Dzięcioł zielony obserwowany był w okolicy Budowa i jeziora Siecino.

Ssaki

Najliczniej reprezentowaną grupą ssaków są gryzonie. Z przedstawicieli tego rzędu spotyka się: wiewiórkę pospolitą, piżmaka, nornicę rudą, karczownika, nornika: północnego, burego i zwyczajnego. Brzegi lasów, zarośla i pola zasiedlają: badylarka, mysz polna i zaroślowa, a z biotopem leśnym związana jest mysz leśna. Najbardziej znanymi gryzoniami są: mysz domowa i szczur wędrowny. Z nietoperzy występuje: nocek: duży, wąsaty, Natterera i rudy; karlik malutki, gacek wielkouch oraz mopek. Na terenie gminy Złocieniec brak dużych i średnich miejsc zimowania tych zwierząt. Najbliższe dotąd stwierdzone większe zimowiska nietoperzy zlokalizowane są w Drawieńskim Parku Narodowym w następujących miejscowościach i obiektach: Drawnik - piwnica, Moczele - piwnica, Pustelnia - bunkier, piwnica, Jelenie - piwnica oraz w gminie Czaplinek, w miejscowości Siemczyno. W zimowiskach tych stwierdzono następujące gatunki tj.: nocek duży, nocek Natterera, nocek rudy, gacek brunatny. Nietoperze te spotykane są na terenie gminy Złocieniec na żerowiskach. Ponadto w piwnicach, kanałach i innych podziemnych budowlach na terenie gminy Złocieniec stwierdzono zimowanie pojedynczych osobników tej grupy zwierząt. Obok gatunków wymienionych wyżej spotykano przedstawicieli gatunków: gacek wielkouch mroczek późny. Ssaki owadożerne reprezentuje także: jeż zachodni, kret europejski, ryjówka: aksamitna i malutka oraz jadowity rzesorek rzeczek. Przedstawicielami zającokształtnych są: zając szarak i królik. Drapieżne ssaki reprezentują: lis, jenot, borsuk, kuny: leśna i domowa, tchórz zwyczajny i łasica.

Nad jeziorem Wilczkowo, na Drawie w okolicy Budowa i Złocieńca odnotowano występowanie gatunków chronionych: bobra i wydry. Na terenie gminy liczne są gatunki łowne tj.: dzik, sarna i jeleni, lis, zając szarak, borsuk, kuna, które można tu bardzo często spotkać, a także kuropatwa, tchórz i królik.

8.1.1. OBSZARY CHRONIONE

Pojęcie ochrona przyrody oznacza ogół działań ukierunkowanych na zachowanie w niezmiennym lub optymalnym stanie przyrody ożywionej i nieożywionej, a także krajobrazu. Głównym celem ochrony przyrody jest utrzymanie stabilności ekosystemów i procesów ekologicznych oraz zachowanie różnorodności biologicznej.

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy Złocieniec ogółem wynosi 100 %, podczas gdy wskaźnik ten dla całego kraju wynosi 32,5 %.

Na terenie gminy Złocieniec występują następujące formy ochrony przyrody:

- Pomniki przyrody,
- Obszar Natura 2000,
- Rezerваты Przyrody,
- Obszary chronionego krajobrazu,
- Użytki ekologiczne,
- Park Krajobrazowy.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Złocieniec znajduje się: 121 pomników przyrody, w tym:

- 105 pojedynczych drzew,
- 6 grup drzew,
- 2 aleje,
- 4 krzewy
- 4 głązy.

Na terenie miasta Złocieniec znajduje się:

- 13 pojedynczych drzew,
- 5 grup drzew,
- 1 aleja.

W gminie Złocieniec znajdują się:

- 92 pojedyncze drzewa,
- 1 grupa drzew,
- 1 aleja,
- 4 krzewy,
- 4 głązy.

Obszary Natura 2000

Jeziora Czaplineckie PLH320039 obszar został zatwierdzony jako OZW w marcu 2009 roku, o łącznej powierzchni 32 249,69 ha, administracyjnie położony jest na terenie powiatu szczecineckiego, świdwińskiego i drawskiego (gmina Ostrowice, gmina Złocieniec, gmina Czaplinek o łącznej powierzchni 22 355 ha).

Obszar obejmuje cenny przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego. Jego rzeźba została ukształtowana w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy i kemy, liczne jary,

doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi zlokalizowanych jest 47 jezior, reprezentujących większość wyróżnianych w Polsce typów. Jeziora mają urozmaiconą linię brzegową, na niektórych z nich są wyspy. Brzegi są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z pasem roślinności przybrzeżnej. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza – Drawsko. Jest ono drugim pod względem głębokości jeziorem w Polsce, stanowi główny węzeł ekologiczny ostoi. Największą rzeką obszaru jest Drawa, mająca na jego terenie swoje źródła.

Swój początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rekon. W granicach ostoi znajdują się 34 użytki ekologiczne. Na terenie ostoi szczególnie cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym. Jej źródła znajdują się w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela zładowiałe odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna płytszych jezior porośnięte są przez łąki ramienicowe. Osobliwością obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą również torfowiska wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe.

Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 - obszar został zatwierdzony jako OZW w marcu 2009 roku, o łącznej powierzchni 15 046,7 ha, administracyjnie położony jest na terenie powiatu wałeckiego, choszczeńskiego i drawskiego (gmina Wierzchowo, gmina Drawsko Pomorskie, gmina Złocieniec, gmina Kalisz Pomorski o łącznej powierzchni 13 532 ha).

Obszar ostoi obejmuje jezioro Lubie – jedno z największych jezior Pojezierza Drawskiego – oraz odcinek doliny Drawy i Starej Drawy na południe od jeziora, wraz z przyległymi łąkami i lasami, aż po jezioro Grażyna koło Drawna. Pod względem krajobrazowym jest to bardzo urozmaicony teren, w którym dominują lasy (60% powierzchni), a znaczący udział mają zbiorniki wodne (14%) – liczne jeziora oraz fragment rzeki Drawy z jej dopływami. Jezioro Lubie to jezioro sielawowe, z reliktową fauną wodnych bezkręgowców (*Mysis relicta* i *Pallasea quadrispinosa*). Pod względem siedliskowym stanowi zbiornik mezotroficzny z podwodnymi łąkami ramienic. Z płynącymi wodami związane są zbiorowiska z włosienicznikami, starorzecza oraz zalewane muliste brzegi rzek. W granicach obszaru znajduje się również fragment doliny Studzienicy, z bardzo dobrze rozwiniętymi zjawiskami źródłiskowymi. W lasach Puszczy Drawskiej rozproszone są torfowiska przejściowe i trzęsawiska oraz jeziora dystroficzne z płem mszarnym, nierzadko z szuwarem kłoci wiechowatej. Brzegi rzek urozmaicają przełomy i mielizny. W takich warunkach chętnie bytują np. zimorodki (załącznik I Dyrektywy Ptasiej). Bagienne fragmenty doliny Drawy porastają szuwały, ziołorośla nadrzeczne, podmokłe lasy. Na linii rzeki występują eutroficzne jeziora, np.: Dębno Wielkie, Dębno Małe, Strunowo. Przy rzece zachowały się malownicze stare drzewostany buczyn i dąbrów, siedlisko m.in.: muchołówki małej (załącznik. I Dyrektywy Ptasiej).

Ostoja Drawska PLB320019 - obszar został zakwalifikowany jako OSO w październiku 2007 roku, o łącznej powierzchni 153 906,15 ha, administracyjnie położony jest na terenie następujących powiatów: bytowski, szczecinecki, świdwiński, koszaliński, wałecki, białogardzki, choszczeński i drawski (na terenie gminy Ostrowice, Wierzchowo, Złocieniec, Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski i Czaplinek o łącznej powierzchni 87 595,8 ha).

Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego z ponad 50 jeziorami (10 % pow. terenu), reprezentującymi wszystkie typy jezior. Teren został ukształtowany w wyniku działalności lądolodu podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Jeziora należą do najgłębszych w Polsce (Drawsko - 79,7 m). Największe to Drawsko (powierzchnia 1872 ha), Siecino, Żerdno, Komorze i Wilczkowo. Mają one urozmaiconą linię brzegową, na niektórych są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z roślinnością przybrzeżną. Lasy pokrywają ok. 25% terenu. Dominują tu bory, duże powierzchnie zajmują drzewostany bukowe, dębowe. Rzeźba terenu jest zróżnicowana, z licznymi wąwozami, parowami, niewielkimi,

Rezerваты przyrody

Zgodnie z treścią ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.) rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały - został utworzony w 1965 roku, na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 października 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Rezerwat o powierzchni 9,75 ha, położony w gminie Złocieniec. Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych torfowiska węglanowego i przejściowego ze stanowiskami roślin reliktowych. W skład rezerwatu wchodzi jezioro o powierzchni 3,6 ha oraz przyległe do niego torfowisko. W rezerwacie stwierdzono występowanie 112 gatunków roślin naczyniowych, 48 gatunków mszaków i 4 gatunków porostów. Wyróżniono 19 zbiorowisk roślinnych wodnych i bagiennych. Najbardziej interesującym z nich jest mechowisko z turzycą strunową. Zbiorowiska roślin wodnych to zespoły: rdestnicy pływającej, grzybieni północnych oraz osoki aloesowatej z żabiściekiem pływającym. W rezerwacie dominują torfowiska mszysto-turzycowe i mszary: mechowisko z turzycą strunową, mechowisko z turzycą bagienną, mechowisko z turzycą pospolitą i mszar z turzycą dzióbkową. Jedynym zbiorowiskiem leśnym występującym na terenie rezerwatu jest bór bagieny. Osobliwością są rośliny reliktowe: gwiazdnica grubolistna, bażyna czarna, trzcinnik prosty i welnianka delikatna oraz objęte ochroną gatunkową: rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, grzybienie północne, storczyki: plamisty, krwisty i Traunsteinera. Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony zatwierdzony Rozporządzeniem nr 6/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 stycznia 2008 r. (Dz. Urzęd. Woj. Zach. nr 18, poz. 328).

Jezioro Czarnówek - został utworzony w 1974 roku, na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Rezerwat o powierzchni 11,88 ha, położony w gminie Złocieniec. Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie jeziora lobeliowego z roślinami reliktowymi. Jezioro Czarnówek jest zbiornikiem śródlęsnym, położonym na dnie rozległej rynny fluwioglacjalnej przebiegającej z północy na południe. Maksymalna jego głębokość wynosi 9,5 m, głębokość średnia - 3 m. Woda jeziora charakteryzuje się dużą przezroczystością i jest bardzo kwaśna (pH 4,5). Zbiornik ten należy do grupy jezior oligotroficznym (skąpożywnym), ubogich w składniki pokarmowe, z dnem piaszczystym i brzegach pozbawionych szerokiej strefy szuwarów. Nazwa - jezioro lobeliowe - pochodzi od rośliny lobelii jeziornej, która wraz z poryblinem jeziornym, brzeżycą jednokwiatową, wywłócznikiem skrętoległym i sitem drobnym tworzy zespół roślinny charakterystyczny tylko dla tego typu jezior. W Jeziorze

Czarnówek stwierdzono występowanie 8 zbiorowisk roślinnych. W litoralu jeziora dominuje zespół lobelii i poryblinu. Najlepiej wykształcony jest on wzdłuż wschodniego i północnego brzegu. Roślinność wynurzona tworzą szuwały turzycy dzióbkowatej i manny mielec. Znacznie rzadziej spotykane są szuwały trzcinowy i pałki szerokolistnej oraz zbiorowiska z turzycą nitkowatą, ponikłem błotnym i sitem rozpierzchłym.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Na terenie gminy Złocieniec występuje jeden obszar chronionego krajobrazu, scharakteryzowany poniżej.

"Pojezierze Drawskie" - obszar o powierzchni 92 616,40 ha, położony w gminie Drawsko Pomorskie, Ostrowice, Złocieniec, Wierzchowo, Brzeźno i Szczecinek. Został utworzony w celu ochrony krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego Pojezierza Drawskiego. Do głównych walorów tego obszaru należą: urozmaicona rzeźba terenu ze zwartymi kompleksami leśnymi, malowniczy krajobraz z lasami z żywną buczyną pomorską, duża ilość jezior i cieków wodnych, położonych w zagłębieniach i dolinach, jeziora bezwapniowe z roślinnością lobeliową, mszary i bory bagienne na torfowiskach, siedliska przyrodnicze podlegające ochronie, miejsca lęgowe i siedliska rzadkich i ginących zwierząt, w tym ptaków: bąka, bielika, błotniaka stawowego i łąkowego, gągoła, kwiczoła, remiza, tracza nurogęsi, oraz miejsca zlotów i przelotów żurawi, gęsi i kaczek.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie gminy Złocieniec znajduje się 7 użytków ekologicznych, scharakteryzowanych w poniższej tabeli.

Tabela 20. Użytki ekologiczne na terenie gminy Złocieniec.

Lp.	Numer urzędowy	Powierzchnia w ha	Akt powołania	Cel ochrony / Opis powierzchni	Nadleśnictwo
1	UE/6630/III/114	0,98	Uchwała nr XLVIII/296/98 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 15.06.1998 r.	Ochrona terenu podmokłego wraz jego florą, oraz miejsca rozrodu płazów. Miejsce rozrodu ropuchy szarej, żaby moczarowej i trawnej.	Świerczyna
2	UE/6630/III/114	1,90	Uchwała nr XLVIII/296/98 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 15.06.1998 r.	Zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych.	Świerczyna
3	UE/6630/III/114	0,76	Uchwała nr XLVIII/296/98 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 15.06.1998 r.	Zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych.	Świerczyna
4	UE/6630/III/114	1,10	Uchwała nr XLVIII/296/98 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 15.06.1998 r.	Ochrona terenu podmokłego wraz jego florą, oraz miejsca rozrodu płazów. Miejsce rozrodu ropuchy szarej, żaby moczarowej i trawnej.	Świerczyna
5	UE/6630/III/114	1,68	Uchwała nr XLVIII/296/98 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 15.06.1998 r.	Ochrona terenu podmokłego wraz jego florą, oraz miejsca rozrodu płazów. Bagno. Miejsce rozrodu ropuchy szarej, żaby moczarowej i trawnej.	Świerczyna
6	UE/6630/III/114	0,40	Uchwała nr XLVIII/296/98 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 15.06.1998 r.	Ochrona terenu podmokłego wraz jego florą, oraz miejsca rozrodu płazów. Miejsce rozrodu traszki zwyczajnej, ropuchy szarej, żaby wodnej, moczarowej i trawnej.	Świerczyna
7	-	62,92	Uchwała Nr XLII/350/2014 Rady Miejskiej w Złocieniu z dnia 30 stycznia 2014 r.	Miejsca rozrodu i przebywania wielu gatunków zwierząt, w tym płazów i gadów, a także będących stanowiskami lęgowymi między innymi żurawia pospolitego i błotniaka stawowego oraz żerowiskami kani rudej i bielika zwyczajnego.	Złocieniec

Źródło: Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego, www.crfop.gdos.gov.pl

Parki Krajobrazowe

Drawski Park Krajobrazowy - powstał w 1979 roku, w celu ochrony najcenniejszego pod względem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego. Został powołany uchwałą Nr XVI/49/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r. w sprawie utworzenia Drawskiego Parku Krajobrazowego. Łączna powierzchnia Parku wynosi 41 430 ha. W samym Parku aż 10% powierzchni to jeziora.

Najbardziej istotnym elementem wpływającym na krajobraz Parku jest ukształtowanie terenu, będące wynikiem działalności lodowca, głównie zlodowacenia bałtyckiego. W północnej części DPK występują wały moreny czołowej, często poprzecinane licznymi jarami, zaś południowa część

odznacza się łagodniejszą konfiguracją i obfituje w jeziora. Na walory przyrodnicze DPK składają się ponadto: występowanie wielu jezior, licznych rzek, małych potoków, źródlisk, mokradł, torfowisk i lasów, bogactwo ekosystemów w niewielkim stopniu przekształconych przez człowieka oraz występowanie wielu rzadko spotkanych gatunków roślin i zwierząt.

Obszar DPK położony jest w przeważającej części w zlewni rzeki Drawy. Niewielki obszar zlewni jeziora Komorze poprzez Piławkę posiada odpływ do rzeki Gwdy, będącej dopływem Noteci. Północna i północno-wschodnia część Parku leży w zlewni rzeki Dębnicy, odprowadzającej wody poprzez Parsętę, do Morza Bałtyckiego. Górne biegi rzek, mających swe źródła w rejonie wzniesień morenowych, mają często charakter górskich potoków. Wielką atrakcją Parku są jeziora. W granicach DPK zlokalizowanych jest ich 47, zaś w otulinie 30. Największym spośród nich i drugim co do głębokości w Polsce, jest jezioro Drawsko (powierzchnia 1871 ha, maksymalna głębokość 79,7 m.). Do większych jezior Parku należą także: Siecino, Komorze, Wilczkowo, Żerdno i Krosino. Najbardziej cennymi pod względem przyrodniczym są jeziora lobeliowe, charakteryzujące się występowaniem reliktovej roślinności i bardzo czystymi wodami. Należą do nich: Czarnówek, Kapka i Leśniówek.

Park odznacza się także bogactwem szaty roślinnej i świata zwierzęcego. W jego florze spotyka się gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej i południowej. Stwierdzono występowanie ponad 40 gatunków objętych ochroną prawną, m. in.: wawrzynka wilczełyko, rosiczki okrągłolistnej, pośredniej i długolistnej, storczyka plamistego, krwistego, szerokolistnego i Traunsteinera, paprotki zwyczajnej, wiciokrzewu pomorskiego, lilii złotogłów i kopytnika pospolitego. Duże zróżnicowanie biotopów Parku stwarza dogodne warunki dla wielu gatunków zwierząt. W jeziorach i rzekach występuje przeszło 30 gatunków ryb. Obszary wodne i przywodne sprzyjają bytowaniu i gnieźdzeniu się wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-błotnych. Spotyka się tu często: łąbędzie, perkozy, kaczki, żurawie, czaple i kormorany. Rozległe kompleksy leśne są ostoją dla ptaków drapieżnych, m. in. bielika, kani rudej i orlika krzykliwego. Spośród ssaków, na terenie DPK licznie występuje bóbr.

8.1.2. LASY

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie gminy Złocieniec wynosi 7 337,60 ha, co daje lesistość na poziomie 37,6 %. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,2%.

Ten stosunkowo wysoki odsetek zalesienia jest związany z czynnikami środowiskowymi (mało żyzne gleby polodowcowe, zróżnicowanie i rozczłonowanie powierzchni terenu, znaczny udział jezior), jak też z demograficznymi i historycznymi (m.in. mała gęstość zaludnienia, słabo rozwinięte rolnictwo i przemysł, tradycje gospodarki spółdzielczej). W efekcie występują tu znaczne obszary

zwartych kompleksów leśnych, w większości o charakterze borów świeżych i mieszanych oraz lasów mieszanych.

Najpowszechniejszym leśnym typem siedliskowym w gminie jest suboceaniczny bór świeży. Tworzy on stosunkowo zwarty obszar na północ od Złocieńca i związany jest z występowaniem w podłożu osadów piaszczysto-żwirowych (powierzchnie sandrowe). Dominującym w drzewostanie gatunkiem jest sosna. Niewielkie udziały mają też brzoza, świerk, buk i dąb. Te jasne siedliska cechują się bogatym runem. Na podłożu gliniastym i gliniasto-piaszczystym (morenowym) rozwinęły się siedliska grądowe (grąd subatlantycki), z dominującym grabem i dębem oraz klonem, jaworem, bukiem i wiązem. W dolnym piętrze występuje leszczyna. Najpiękniejsze grądy występują na południowy zachód od Starego Worowa oraz na wyspie Kępie. Zbocza morenowe w południowej części gminy porasta las mieszany bukowo-dębowy. Bór mieszany sosnowo - dębowy zajmuje siedliska uboższe niż las mieszany bukowo-dębowy.

Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Złocieniec.

	Jednostka	Wartość
Lasy ogółem	ha	7 337,60
Lasy ogółem:		7 159,29
Lasy Skarbu Państwa		7 096,59
Lasy Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych		7 040,85
Lasy Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP		43,20
Lasy gminne		62,70
Lasy prywatne ogółem		178,31

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Teren gminy Złocieniec należy do 4 nadleśnictw, scharakteryzowanych poniżej.

Nadleśnictwo Złocieniec

Nadleśnictwo Złocieniec położone jest w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, na terenie Pojezierza Drawskiego. Swoim zasięgiem obejmuje tereny trzech powiatów: drawskiego, łobeskiego i wałeckiego. Na terenie gminy Złocieniec nadleśnictwo Złocieniec zajmuje powierzchnię 4 591,48 ha.

Część gruntów leśnych na terenie powiatu nie stanowi własności Skarbu Państwa. Nadzór nad nimi zgodnie z ustawą o lasach sprawuje Starosta. Na koniec 2014 roku grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa zajmowały powierzchnię 2 274,02 ha, co stanowi około 2,64%

powierzchni wszystkich gruntów leśnych na terenie powiatu. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa objęte są inwentaryzacją lub uproszczonym planem urządzenia lasów.

Na terenie nadleśnictwa znajdują się lasy ochronne: wodochronne, glebochronne, cenne fragmenty rodzimej przyrody, w miastach i wokół miast, uzdrowiskowe, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, stanowiące drzewostany nasienne, mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa państwa o łącznej powierzchni 6 997,04 ha, w tym na terenie gminy Złocieniec – 3 061,14 ha.

Nadleśnictwo Czaplinek

Nadleśnictwo położone jest w środkowej części województwa zachodniopomorskiego. Swoim zasięgiem obejmuje Powiat Szczecinecki, Powiat Drawski i Powiat Świdwiński. Na terenie powiatu drawskiego zarządza lasami o łącznej powierzchni 4 241,5816 ha, w tym na terenie gminy Złocieniec o powierzchni 722,11 ha.

Tło siedliskowe Nadleśnictwa tworzą: Bór mieszany świeży – 6 297,07 ha (44,0%), Las świeży – 4 069,22 ha (28,4%), Las mieszany świeży – 1 914,80 ha (13,4%) i Bór świeży – 1 031,35 ha (7,2%). Pozostałe siedliska zajmują w sumie 7,0%. Lasy pokrywają ponad 34 % powierzchni a średni wiek drzewostanów to 55 lat.

Nadleśnictwo Drawsko

Nadleśnictwo Drawsko położone jest w 153 regionie nasiennym. Na terenie Nadleśnictwa znajdują się dwa wyłączone drzewostany nasienne: daglezjowy o powierzchni 7,08 ha położony w Leśnictwie Dzikowo oraz dębu bezszypułkowego w Leśnictwie Borowo o powierzchni 62,14 ha.

Ponadto w leśnictwach Konotop i Murzynka znajduje się drzewostan zachowawczy dębu bezszypułkowego i buka o powierzchni 59,89 ha oraz dwa drzewostany zachowawcze sosnowe w Leśnictwie Borowo (3,93 ha) i Leśnictwie Jaworze (11,79 ha). W Nadleśnictwie zlokalizowanych jest 16 drzew matecznych: 4 drzewa daglezji zielonej i 12 drzew dębu bezszypułkowego.

Nadleśnictwo Drawsko znajduje się na terenie gminy Złocieniec, na terenie o powierzchni 5,45 ha.

Nadleśnictwo Świerczyna

Rzeźba terenu nadleśnictwa została ukształtowana podczas ostatniego zlodowacenia. Powstały wówczas liczne wzniesienia morenowe utworzone z glin, żwirów i piasków gliniastych, które porastają lasy dębowe i bukowe z domieszką sosny, modrzewia, grabu i brzozy. Rozległe pola sandrowe utworzone przez rzeki wypływające z topniejącego lodowca zbudowane z piasków to obszar borów sosnowych, w których obok dominującej sosny rośnie brzoza, świerk, dąb i buk. Nad kryształowo czystymi jeziorami rynnowymi na wysokich brzegach rosną malownicze bory sosnowe

często z drugim piętnem dębu lub buka. Obniżenia terenu, nad ciekami wodnymi i bagnami to siedliska olchy i brzozy z domieszką świerka i sosny.

Głównym gatunkiem lasów nadleśnictwa jest sosna zwyczajna zajmująca 75% powierzchni. Drugim najbardziej rozpowszechnionym gatunkiem jest buk zwyczajny zajmujący prawie 9 % powierzchni nadleśnictwa. Trzeci jest dąb bezszypułkowy (5%), który utworzył między innymi jeden z większych w Polsce kompleks Wyłączonych Drzewostanów Nasiennych.

Na znacznej części obszaru występuje bogata warstwa podszytu z jarzębem pospolitym, leszczyną, jałowcem, kruszyną oraz podszytową formą buka, dębu, świerka i graba.

W runie drzewostanów spotyka się mnóstwo gatunków z najliczniejszą borówką czernicą i brusznicą, wrzosem, licznymi trawami i turzycami, mchami i porostami oraz grzybami.

Na terenie Nadleśnictwa Świerczyna dominują siedliska borowe stanowiące 72, 9% powierzchni leśnej, a pozostała część tj. 27,1% to siedliska lasowe.

Na taki układ siedlisk ma wpływ duży udział gleb rdzawych (74,5%,) oraz gleb brunatnych (19,6%).

Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 62 lata a drzewostany ponad 100-letnie zajmują 2626 ha.

8.2. ZAGROŻENIA

Głównymi zagrożeniami, które mogą wpłynąć na zasoby przyrodnicze na terenie gminy należą:

- niekontrolowany rozwój turystyki i rekreacji na terenach cennych przyrodniczo,
- wysoka podatność lasów na degradację ze strony szkodników leśnych,
- możliwość wystąpienia konfliktów społecznych na styku ochrona przyrody a rozwój inwestycji na obszarach chronionych,
- szkodnictwo leśne tj. kradzieże drewna, choinek, siatek leśnych,
- występowanie monokultur gatunków iglastych w lasach na terenie gminy,
- występowanie roślin z gatunku barszcz Sosnowskiego, który stwarza wysokie zagrożenie poparzenia.

Ponadto do zagrożeń występujących na terenie poszczególnych nadleśnictw należy:

- Nadleśnictwo Złocieniec - zagrożenie ze strony czynników biotycznych i abiotycznych zależy głównie od: dużego udziału drzewostanów na gruntach porolnych (61,3% - powierzchni gruntów zalesionych), występowania monokultur gatunków iglastych, warunków meteorologicznych i stanów zwierzyny płowej. Pod względem możliwości pojawienia się zarzewia ognia, Nadleśnictwo Złocieniec należy do średnio zagrożonych.
- Nadleśnictwo Czaplinek - obecnie notowane są wysokie stany zwierzyny w lasach, głównie jelenia i sarny, przyczyniają się do powstawania wielkoobszarowych szkód. Charakter szkód

wyrządzanych przez jeleniowate przejawia się głównie przez zgryzanie pędów szczytowych i spałowanie.

- Nadleśnictwo Drawsko - na terenie Nadleśnictwa Drawsko stwierdzono występowanie ognisk gradacyjnych pierwotnych szkodników sosny o łącznej powierzchni 713,49 ha oraz zostały odnotowane pojedyncze oddziały o podwyższonej ilości występowania powyższych szkodników sosny o powierzchni – 132,35 ha. Istotnym zagrożeniem ze strony patogenów grzybowych jest występowanie huby korzeniowej w mniejszym lub większym stopniu niemal na całym obszarze gruntów porolnych, które stanowią ponad 46% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Zagrożeniem dla upraw i młodników jest również zwierzyna łowna, która powoduje uszkodzenia poprzez zgryzanie i spałowanie.
- Nadleśnictwo Świerczyna - największe zagrożenie dla drzewostanów stanowi huba korzeni i opieńka. W nadleśnictwie prowadzi się profilaktyczną ochronę przed hubą korzeni smarując pniaki zarodnikami żywicy olbrzymiej, grzyba o działaniu antagonistycznym w stosunku do huby.

9. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2016, poz. 672, ze zm.) mówiąc o:

a) „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Jak wynika z definicji poważnej awarii, jej źródłami mogą być:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych,
- transport materiałów niebezpiecznych.

Na terenie gminy nie występują zakłady o dużym ani o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Brak jest więc możliwości wystąpienia awarii związanej z działalnością przemysłową.

Zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców gminy Złocieniec stanowi transport materiałów niebezpiecznych odbywający się przez m.in. przez drogę krajową nr 20.

10. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2024 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2016, poz. 672, ze zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Gmina Złocieniec prowadziła wiele działań informacyjno – edukacyjnych mających na celu ciągłe i systematyczne zwiększanie wiedzy mieszkańców na temat segregacji odpadów oraz nowego systemu gospodarowania odpadami tj.:

- Ulotki i informacje dotyczące selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego, a także przeterminowanych leków, informacje były wywieszane na tablicach ogłoszeń na terenie gminy oraz na stronie internetowej urzędu,
- Rozprowadzanie szeregu ulotek dotyczących nowego systemu gospodarowania odpadami (we wrześniu 2012 r. ukazała się pierwsza ulotka informująca),
- Organizowano spotkania z mieszkańcami dotyczące nowego systemu gospodarowania, spotkania takie odbyły się we wszystkich sołectwach gminy Złocieniec w lutym i marcu 2013r.,
- W marcu 2013r. odbyły się spotkania z działkowcami ze wszystkich Rodzinnych Ogrodów Działkowych w Złocieniu oraz spotkanie w ramach akcji informacyjno - promocyjnej z pracownikami Złocienieckiego Ośrodka Kultury, właścicielami ośrodków wypoczynkowych, dyrektorami szkół oraz prezesami spółek gminnych,
- We wrześniu 2013 r. na zlecenie Celowego Związku Gmin R-XXI, w każdym sołectwie oraz w mieście Złocieniec przeprowadzona została kampania edukacyjna pn. „Nowy system gospodarowania odpadami na obszarze Celowego Związku Gmin R-XXI”.
- W listopadzie 2013 r. przeprowadzono kampanię edukacyjną dot. segregacji odpadów we wszystkich szkołach i przedszkolach na terenie Złocienca.
- W listopadzie 2013 r. zorganizowane zostały spotkania dla słuchaczy Stowarzyszenia Uniwersytet III Wieku oraz członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Złocieniu, a także dla przedsiębiorców prowadzących działalność handlową na terenie Złocienca.

- W 2014 r. informacje dotyczące selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz sprzętu elektrycznego i elektronicznego, a także przeterminowanych leków były wywieszane na tablicach ogłoszeń na terenie gminy oraz na stronie internetowej urzędu.
- W styczniu i czerwcu 2014 r. wśród mieszkańców gminy Złocieniec rozprowadzono wydane przez Gminę ulotki dotyczące nowego systemu gospodarowania odpadami.
- W marcu 2014 r. ukazały się plakaty informacyjne dot. segregacji odpadów komunalnych w gminie Złocieniec. Plakaty zostały przekazane zarządom wspólnot mieszkaniowych oraz spółdzielniom mieszkaniowym w celu umieszczenia ich w widocznych dla mieszkańców miejscach (na tablicach ogłoszeń, na klatkach schodowych). zorganizowane zostały także 3 spotkania z mieszkańcami Spółdzielni Mieszkaniowej "Postęp" w Złocięcu dot. prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gminie Złocieniec.
- W kwietniu 2014 r. wydana została gazetka - komiks "ZIELONY ZŁOCIENIEC dbaj o środowisko – segreguj wszystko!" dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody, segregacją odpadów oraz bezpieczeństwem. Za pośrednictwem dyrektorów szkół podstawowych i przedszkoli, gazetki zostały przekazane wszystkim dzieciom uczęszczającym do Szkoły Podstawowej nr 1, 2, 3, Przedszkola Miejskiego przy ul. Okrzei, Przedszkola Wojskowego w Budowie oraz Przedszkola Prywatnego w Złocięcu.
- W czerwcu 2014 r. uczniowie Gimnazjum Nr 1 i 2 wzięli udział w wycieczkach edukacyjnych do Regionalnego Zakładu Gospodarowania Odpadami w Słajsinie gm. Nowogard. Zwiedzanie zakładu miało na celu uświadomienie młodzieży, jak dużo produkujemy śmieci, gdzie trafiają, co się z nimi dzieje i dlaczego segregacja odpadów jest ważna. Koszt wycieczek pokryła Gmina Złocieniec.
- Gmina wspierała działania ekologiczne – sfinansowano odbiór 10 m³ odpadów zebranych podczas I Ekologicznego Spływu Kajakowego Drawą z Jędrkowym Zakolem współorganizowanego przez Urząd Miejski w Złocięcu oraz wynajem 26 kajaków na XII sprzątanie rzeki Drawy.
- W listopadzie 2014r. Gmina Złocieniec sfinansowała wycieczkę uczniów Szkoły Podstawowej Nr 1 w Złocięcu na spotkanie poświęcone rekultywacji składowisk w ramach projektu pn. "Szumiące trawy na składowiskach CZG R-XXI", które odbyło się w Słajsinie.

Prowadzone w gm. Złocieniec w 2015 r. działania edukacyjno-ekologiczne obejmowały m. in. zmiany w dziedzinie gospodarki odpadami wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zagadnienia w zakresie selektywnej zbiórki odpadów na terenie gm. Złocieniec, a także akcje związane z właściwym postępowaniem z odpadami i mają na celu ciągłe i systematyczne zwiększanie wiedzy mieszkańców na temat segregacji odpadów oraz nowego systemu gospodarowania odpadami tj.:

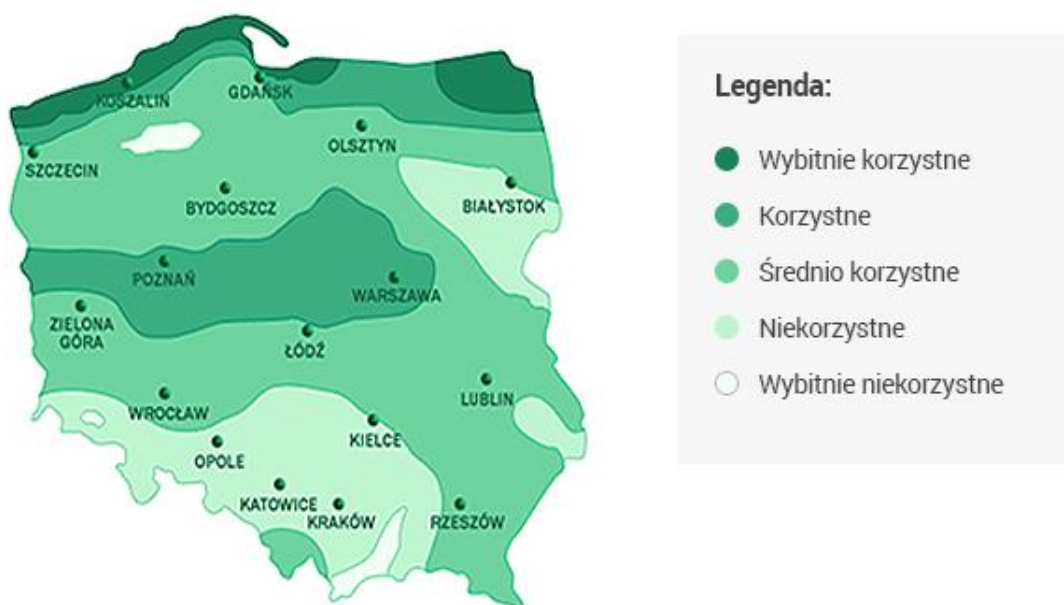
- Ukazała się ulotka i informacje dotyczące selektywnej zbiórki odpadów, w tym także odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, opon, przeterminowanych leków, zużytych baterii (informacje są wywieszane na tablicach ogłoszeń na terenie miasta i gminy oraz na stronie internetowej urzędu, ulotki są przekazywane mieszkańcom, ponadto informacje i ulotki są przekazywane zarządom wspólnot mieszkaniowych oraz spółdzielniom mieszkaniowym w celu umieszczenia ich w widocznych dla mieszkańców miejscach (na tablicach ogłoszeń, na klatkach schodowych).
- Gmina wspierała działania ekologiczne – sfinansowano odbiór odpadów zebranych podczas II Ekologicznego Spływu Kajakowego Drawą z Jędrkowym Zakolem współorganizowanego przez Urząd Miejski w Złocieniu.
- We wrześniu zorganizowano coroczną akcję „Sprzątanie Świata”.

Gmina Złocieniec planuje dalsze działania edukacyjne na terenie gminy, nie tylko związane z gospodarką odpadami. Działania edukacyjne dotyczyć będą zagadnień ochrony powietrza i innych komponentów środowiska naturalnego na terenie gminy.

11. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

11.1. ENERGIA WIATRU

Poniższy rysunek przedstawia mapę warunków wiatrowych na terenie Polski. Teren gminy Złocieniec znajduje się w strefie korzystnej do rozwoju energetyki wiatrowej.



Rysunek 11. Mapa warunków wiatrowych na terenie Polski.

Źródło: www.prze.pl

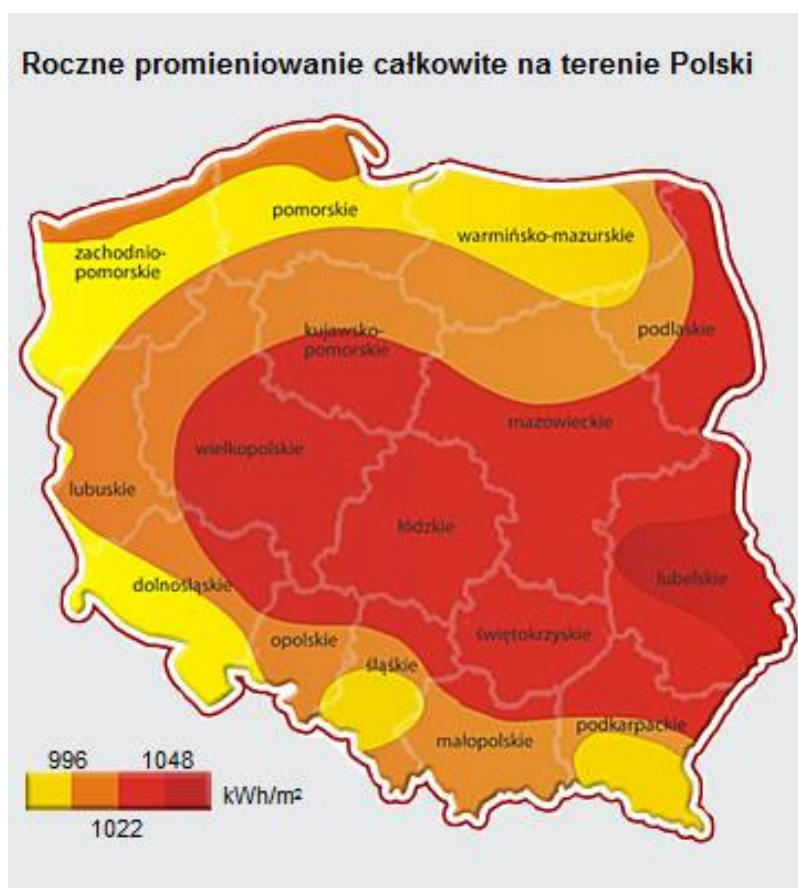
Województwo zachodniopomorskie ma zdecydowanie jedno z najlepszych w kraju warunków wiatrowych. Jednakże potencjał techniczny (możliwy do zagospodarowania) jest związany z obecnością terenów otwartych (głównie użytki rolne), których w województwie jest ok. 1,1 mln ha, a ponad 90% może być wykorzystane pod lokalizację elektrowni wiatrowych. Wykluczając pod lokalizację tereny chronione oraz inne ograniczenia (rozdrobnione gospodarstwa) można stwierdzić, że województwo ma największy w kraju potencjał ekonomiczny (14 tys. MW) dla energetyki wiatrowej.

11.2. ENERGIA WODY

Rzeki województwa zachodniopomorskiego charakteryzują się niewielkim potencjałem generacji energii elektrycznej (niewielki spadek) dlatego nie jest planowany intensywny rozwój dużej energetyki wodnej. Spory potencjał istnieje natomiast dla rozwoju małej energetyki wodnej (do 5 MW).

11.3. ENERGIA SŁOŃCA

Poniższy rysunek przedstawia roczne promieniowanie całkowite na terenie Polski.



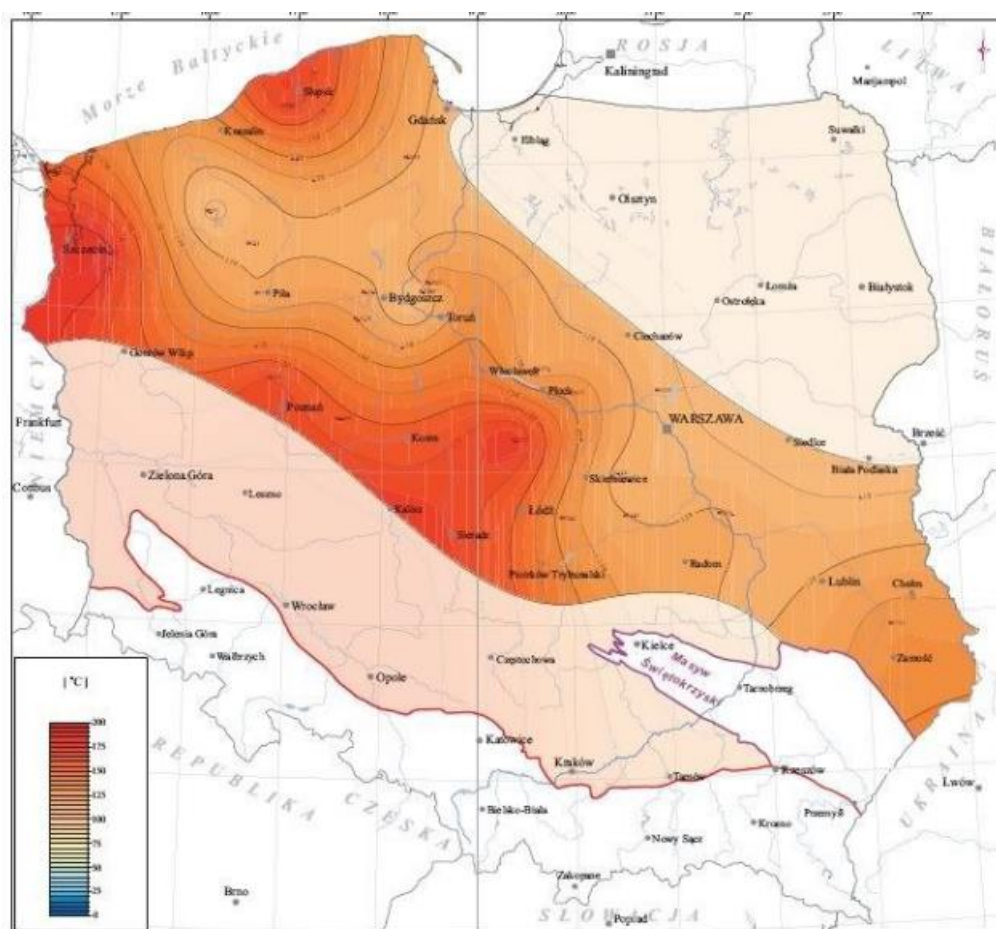
Rysunek 12. Roczne promieniowanie całkowite na terenach Polski.

Źródło: www.delta-eko.pl

Gmina Złocieniec podobnie jak cały obszar Polski, ma umiarkowanie korzystne warunki do rozwoju energetyki solarnej. Natężenie promieniowania słonecznego w regionie nadmorskim osiąga w okresie letnim wartość bliską 1000 W/m^2 , co sprawia, że instalacje solarne (kolektory słoneczne oraz panele fotowoltaiczne) mogą być ekonomicznie uzasadnione. Inwestycje w kolektory oraz panele słoneczne (PV) dokonywane są głównie przez osoby prywatne oraz przedsiębiorców, nie prowadzi się inwestycji na dużą skalę (instalacje rzędu kilku - kilkunastu kilowatów).

11.4. ENERGIA GEOTERMALNA

Poniższa mapa przedstawia rozkład temperatur na głębokości 5000 m p.p.t. na terenie Polski. Obszar na którym znajduje się gmina Złocieniec jest jednym z terenów, o najwyższych wartościach temperatur.



Rysunek 13. Mapa rozkładu temperatur na głębokości 5000 m p.p.t. na terenie Polski.

Źródło: www.freeisoft.pl

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego występują tereny o znacznym potencjale geotermicznym (dolno kredowe baseny Nizy Polskiego, gdzie temperatura w stropie zbiornika sięga 50-98 stopni C). W północnej części Niecki Szczecińskiej w strefie: Drawsko Pomorskie- Chociwel- Goleniów- Szczecin- Police- Lubieszyn oczekiwana temperatura wód wynosi 50-70°C. Z kolei skrzydło południowe Niecki Szczecińskiej: Szczecin- Gorzów Wlkp. to temperatura wód 25-50°C.

W związku z powyższym na terenie gminy Złocieniec istnieje znaczny potencjał rozwoju energii geotermalnej, która może być wykorzystana w przyszłości.

11.5. ENERGIA BIOGAZU I BIOMASY

Bardzo duży potencjał do produkcji energii odnawialnej na obszarze województwa zachodniopomorskiego stanowi energia pozyskiwana z biomasy. Biomasa jest wykorzystywana głównie do produkcji ciepła oraz w małej kogeneracji (w rozproszonych instalacjach na terenie województwa). Według szacunków potencjał ekonomiczny produkcji energii z biomasy wynosi 690 GWhe możliwych do wytworzenia w wysokosprawnej kogeneracji (odpowiada ok. 85 MW mocy zainstalowanej) – co daje piąte miejsce w kraju. Duże znaczenie jako biomasa odpadowa ma również słoma – szacuje się, że możliwe do zagospodarowania jest 456 tys. ton słomy rocznie (głównie do wykorzystania w niewielkich ciepłowniach). Uprawy energetyczne, pomimo odpowiednich warunków klimatycznych nie stanowią istotnego potencjału w województwie (głównie ze względu na brak mechanizmów wsparcia).

Biogaz powstaje w wyniku beztlenowej fermentacji odpadów organicznych na składowisku odpadów, odpadów zwierzęcych w gospodarstwach rolnych, odpadów z przemysłu rolno-spożywczego i osadów ściekowych w oczyszczalni ścieków.

Potencjał dla produkcji energii z biogazu jest w województwie stosunkowo słaby na tle innych województw (jeżeli chodzi o biogazownie utylizacyjne) – szacuje się, że wynosi on około 170 GWhe w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, co odpowiada ekonomicznie uzasadnionej mocy biogazowni rolniczych ok. 20 MW. Potencjał biogazowni rolniczych (nie utylizacyjnych) nie został określony.

Obecnie na terenie gminy istnieją dwie biogazownie:

- Biogazownia przy ul. Piaskowej, na terenie działki nr 35/19 położonej w obrębie 17 miasta Złocieniec.
- Biogazownia w miejscowości Darskowo, na terenie działki nr 81/19 położonej w obrębie Darskowo gm. Złocieniec.

CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT oparta jest na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję elementów środowiska, tj.:

- zewnętrzne w stosunku do danego elementu i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na dany element środowiska i mające wpływ pozytywny.

Z porównania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników:

- wewnętrzne pozytywne – mocne strony, czyli atuty danego elementu środowiska, które w pozytywny sposób wyróżniają go na tle średniej województwa, kraju;
- wewnętrzne negatywne – słabe strony danego elementu środowiska są konsekwencją ograniczeń zasobów;
- zewnętrzne pozytywne – szanse – zjawiska i tendencje w otoczeniu elementu środowiska, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem podniesienia jego jakości, osłabią zagrożenia i umożliwią realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju;
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia – wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla podniesienia jakości środowiska i realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Analizę SWOT wyznaczonych obszarów interwencji, prezentującą mocne oraz słabe strony gminy Złocieniec, a także szanse i zagrożenia wynikające z realizacji POŚ, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Analiza SWOT w zakresie ochrony środowiska.

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - aktywna postawa Gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej - brak przemysłu silnie zanieczyszczającego powietrze 	<ul style="list-style-type: none"> - przekroczenia niebezpiecznych związków na terenie gminy (stężenia B(a)P, pyłów PM10) - stosowanie niskosprawnych źródeł ciepła - stosowanie paliw do ogrzewania o niskiej wydajności i dużej zawartości zanieczyszczeń - spalanie odpadów w gospodarstwach domowych - niewystarczający poziom wykorzystania OZE - niski stopień zgazyfikowania części wiejskiej gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania - wzrost zainteresowania mieszkańców zagadnieniami związanymi ze zmianami klimatycznymi, niską emisją i OZE - opracowany Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i zaplanowane działania przyczyniające się do poprawy jakości powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie koszty inwestycyjne i eksploatacyjne technologii niskoemisyjnych - wysokie koszty ogrzewania ekologicznymi nośnikami energii - wzrost emisji gazów związany ze wzrostem natężenia ruchu komunikacyjnego. - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i skutków niskiej emisji - zbyt małe wykorzystanie gazu do celów grzewczych
ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - małe zagrożenie hałasem ze strony zakładów o charakterze przemysłowym - bieżące remonty dróg 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie dróg o dużym natężeniu ruchu (droga krajowa) - niskie parametry techniczne dróg - brak monitoringu poziomu hałasu komunikacyjnego - brak obwodnicy miasta Złocieniec
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnianie problemów związanych z hałasem w planach zagospodarowania przestrzennego - konieczność prowadzenia ocen oddziaływania inwestycji na środowisko i monitoringu środowiska w zakresie zagrożenia hałasem - dostępność zabezpieczeń akustycznych dla budynków (np. dźwiękoszczelne okna) 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba pojazdów na drogach - pogarszający się stan techniczny dróg
GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - bardzo wysoki poziom skanalizowania i zwodociągowania gminy (99,8 % zwodociągowania gminy) - sprawny system kanalizacji - rezerwy wód podziemnych na terenie gminy - dobre wyposażenie w infrastrukturę wodociągową - przydomowe oczyszczalnie ścieków w gospodarstwach domowych 	<ul style="list-style-type: none"> - zły stan rzeki Drawa, przepływającej przez teren gminy - zły stan jezior na terenie gminy (badania prowadzone na przestrzeni lat 2007 -2012) - spływy z gleb, na których stosowane są środki ochrony roślin obciążające wody powierzchniowe i podziemne
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczne środki finansowe w budżecie - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodami - niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód i zakłócenia stosunków hydrologicznych

<ul style="list-style-type: none"> - dalsza budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - możliwość skanalizowania i zwodociągowania gminy na poziomie 100% 	
GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - informowanie rolników o zasadach prawidłowego gospodarowania zasobami gruntowymi - brak zanieczyszczeń WWA i metalami ciężkimi 	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie - słaba klasa przydatności gleb (gleby IV i V klasy) - brak gleb najwyższej jakości na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony powierzchni ziemi oraz promowanie rolnictwa ekologicznego - rozwój ekologicznego rolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie się „dzikich” wysypisk śmieci - dalsza degradacja gleb
GOSPODARKA ODPADAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - sprawny system odbioru i zagospodarowania odpadów - prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów przez 88,71% mieszkańców - opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Złoceniec na lata 2014 - 2032 - 2 zrekultywowane składowiska odpadów na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - duże ilości wyrobów azbestowych - dzikie wysypiska odpadów - brak objęcia wszystkich mieszkańców systemem segregacji odpadów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu - zrealizowanie założeń Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Złoceniec na lata 2014 - 2032 	<ul style="list-style-type: none"> - brak środków finansowych na usuwanie azbestu
ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - zróżnicowane środowisko przyrodnicze - wysoka lesistość gminy (37,6%) - znaczące walory krajobrazowe - rozbudowany system ochrony przyrody, - udział gminy w programie NATURA 2000, 	<ul style="list-style-type: none"> - emisja zanieczyszczeń, które wpływają na zasoby przyrodnicze gminy - budowa baz turystyczno-rekreacyjnych w pobliżu jezior - występowanie roślin z gatunku barszcz Sosnowskiego
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - promowanie miejsc cennych przyrodniczo - wyznaczanie obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną prawną - możliwość uzyskania zewnętrznych środków finansowanych na realizację zadań związanych z ochroną zasobów przyrodniczych - opracowany „Program zwalczania barszczu Sosnowskiego na terenie gminy Złoceniec” 	<ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa - niszczenie środowiska naturalnego w wyniku rozwoju turystyki - rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej w bezpośrednim sąsiedztwie jezior - rozprzestrzenianie roślin gatunku barszcz sosnowskiego

Źródło: Opracowanie własne

2. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

2.1. CELE KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA

Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli. Oprócz tego wyznaczono zadania, które służyć mają ochronie i zachowaniu obecnego stanu pozostałych komponentów środowiska. Do każdego zadania przypisano jednostkę odpowiedzialną za wykonanie zadania, zaproponowano wskaźnik monitorowania oraz przypisano możliwe ryzyka, jakie wiążą się z realizacją danego zadania.

Tabela 13. Cele programu ochrony środowiska, kierunki interwencji, zadania

Tabela 10. Cele programu ochrony środowiska, kierunki interwencji, zadania									
Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
GŁÓWNE OBSZARY INTERWENCJI									
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie miasta i gminy Złocieniec	Wartość emisji CO ₂ (projekt PGN dla Gminy Złocieniec)	15 096,58 [Mg CO ₂]	11 020,51 [Mg CO ₂] – redukcja o 27 %	Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy Złocieniec poprzez realizację zapisów planów i strategii	Realizacja działań ujętych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Złocieniec	Gmina Złocieniec, mieszkańcy gminy, inne jednostki i podmioty	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak zainteresowania społeczeństwa, przedsiębiorców - Brak powołania zespołu, osób odpowiedzialnych za koordynowanie i realizację Planu
			Liczba zrealizowanych inwestycji zgodnie z programem ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej				Realizacja działań przyjętych w Programie ochrony powietrza w celu obniżenia poziomu zanieczyszczeń pyłem zawieszonym PM10 i bezno(a)pirenem z emisji powierzchniowej, liniowej i punktowej	Gmina Złocieniec, inne jednostki	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak zainteresowania społeczeństwa, przedsiębiorców
			Długość remontowanych dróg [km]				Poprawa warunków funkcjonowania wybranych stref gminy wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach ¹	Remonty dróg gminnych	Gmina Złocieniec

¹ Kierunek interwencji dotyczy także zagrożenia przed hałasem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

			Długość przebudowanych dróg [km]		Utwardzenie ulicy Gen. Andersa - Poprawa stanu technicznego drogi	Gmina Złocieniec	- Przedłużający się termin inwestycji
			Długość przebudowanych dróg [km]		Przebudowa nawierzchni ulicy i chodników ul. 11-go Listopada - Poprawa stanu technicznego drogi	Gmina Złocieniec	- Przedłużający się termin inwestycji
			Zakres działań zrealizowanych w ramach inwestycji		Nawierzchnia i sieć deszczowa w ulicy Jana Pawła II i Kresowiaków I etap - Budowa drogi, kanalizacji deszczowej i oświetlenia	Gmina Złocieniec	- Przedłużający się termin inwestycji
			Długość zmodernizowanych dróg [km]		Modernizacja dróg powiatowych	Powiatowy Zarząd Dróg w Drawsku Pomorskim	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Przedłużający się termin inwestycji
			Długość zmodernizowanych dróg [km]		Remont nawierzchni drogi krajowej nr 20	GDDKiA	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Przedłużający się termin inwestycji
			Liczba budynków objętych inwestycją [szt.]	Rozwój energooszczędnych rozwiązań na terenie gminy	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w komunalnych zasobach mieszkaniowych gminy Złocieniec	Gmina Złocieniec	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Przedłużający się termin inwestycji
			Liczba przeprowadzonych kontroli jakości powietrza	Monitoring związany z jakością powietrza na terenie gminy	Prowadzenie stałego monitoringu powietrza	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie	- brak przeprowadzanego monitoringu
2.	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie uciążliwości	Liczba przeprowadzonych kontroli	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy	Kontrola emisji hałasu do środowiska	WIOŚ w Szczecinie	- brak przeprowadzanych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		akustycznej dla mieszkańców Gminy		poprzez eliminację zagrożeń hałasem	z obiektów działalności gospodarczej		kontroli
			Liczba rozpisanych przetargów na modernizację/przebudowę dróg, które uwzględniają takie zapisy		Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych	Gmina Złocieniec zarządcy dróg	- brak wprowadzania odpowiednich zapisów w SIWZ
			Odpowiednie zapisy w Planach Zagospodarowania Przestrzennego		Wprowadzanie standardów akustycznych w Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Gmina Złocieniec	- Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
3	Pola elektromagnetyczne	Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie Gminy	Istnienie rejestru źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym	Wybór niskokonfliktowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne	Gmina Złocieniec	- Brak możliwości technicznych do realizacji inwestycji
			Odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego		Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Złocieniec	- Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
4	Gospodarowanie wodami/Gospodarka wodno - ściekowa	Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb	Liczba przeprowadzonych kontroli jakości wód na terenie gminy	Zapobieganie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła	Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód	Gmina Złocieniec, WIOŚ w Szczecinie	- Brak prowadzenia monitoringu - Zanieczyszczenia ze strony mieszkańców i przedsiębiorców

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		wodnych Gminy przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość zmodernizowanych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych [km]	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową	Bieżąca modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,	- Brak środków finansowych
			Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]		Dalsza budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców gminy Złocieniec	Gmina Złocieniec, mieszkańcy	- Przedłużający się termin inwestycji, - Brak zainteresowania ze strony mieszkańców - Brak środków finansowych
			Zakres działań zrealizowanych w ramach inwestycji	Zabiegi melioracyjne	Konserwacja urządzeń melioracyjnych	Gmina Złocieniec	- Brak środków finansowych
			Zakres działań zrealizowanych w ramach inwestycji		Zabiegi na ciekach naturalnych i urządzeniach melioracji podstawowej na terenie gminy Złocieniec ciek: Wąsówka, Kamienna, Kokna	ZZMiUW w Szczecinie	- Brak środków finansowych
5	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż	Powierzchnia surowców naturalnych	Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina Złocieniec	- brak kontroli nad złożami naturalnymi, - degradacja zasobów złóż
			Ilość wydanych decyzji administracyjnych		Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Powiat Drawski	- brak monitoringu nielegalnej eksploatacji kopalin, - brak środków finansowych na realizację działania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

6.	Gleby	Użytkowanie gleb zgodnie zasadami zrównoważonego rozwoju oraz zapobieganie dalszej degradacji gleb	Zakres działań zrealizowanych w ramach inwestycji	Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją	Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	Gmina Złocieniec, inwestorzy	- Brak zainteresowania mieszkańców - Brak zainteresowania inwestorów
			Liczba przeprowadzonych kontroli jakości gleb na terenie Gminy		Prowadzenie rejestru zawierającego informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi	Powiat Drawski, RDOŚ	- Brak prowadzenia monitoringu - Niewłaściwe użytkowanie ze strony mieszkańców
			Liczba przeprowadzonych kontroli jakości gleb na terenie Gminy		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Brak prowadzenia monitoringu - Niewłaściwe użytkowanie ze strony mieszkańców
			Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów (ha)		Rekultywacja terenów zdegradowanych,	Właściciele gruntów	- brak zainteresowania ze strony rolników
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Liczba zlikwidowanych „dzikich wysypisk śmieci”	Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami	Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”	Gmina Złocieniec	- Brak informacji na temat lokalizacji „dzikich wysypisk”
			Osiągnięty poziom recyklingu [%]		Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne	Gmina Złocieniec, Mieszkańcy	- Brak możliwości technicznych do realizacji zadania - małe zainteresowanie mieszkańców
			Liczba skontrolowanych podmiotów w zakresie gospodarki odpadami		Kontrola podmiotów prowadzących działalność	Gmina Złocieniec, WIOŚ w Szczecinie	- Brak przeprowadzania kontroli

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

							w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów		
			Ilość wyrobów zawierających azbest do usunięcia	754,81 Mg	0 Mg	Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Złocieniec na lata 2014 -2032	Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Gmina Złocieniec, mieszkańcy, inni posiadacze	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak zainteresowania mieszkańców
8.	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody	Powierzchnia występowania barszczu Sosnowskiego[h a]	47,3444	0,0000	Realizacja „Programu zwalczania barszczu Sosnowskiego na terenie gminy Złocieniec”	Usunięcie barszczu Sosnowskiego z terenu gminy	Gmina Złocieniec, mieszkańcy, inni posiadacze	- Brak środków finansowych - Brak współpracy ze strony mieszkańców
			Powierzchnia obiektów i obszarów prawnie chronionych [ha]			Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	Gmina Złocieniec, RDOŚ w Szczecinie	- Dewastacja ze strony mieszkańców i turystów - brak zgody posiadaczy nieruchomości
			Powierzchnia gruntów leśnych [ha]				Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom	Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa	- Dewastacja ze strony mieszkańców i turystów - szkodniki, - niekorzystne warunki atmosferyczne (wichury) - pożary
			Odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego			Zwiększanie powierzchni obszarów chronionych i leśnych	Uwzględnienie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (Słabe gleby V, VI klasy oraz wieloletnie odłogi)	Gmina Złocieniec	- Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego - brak środków finansowych
			Powierzchnia obszarów chronionych [ha]				Ustanowienie nowych użytków ekologicznych i rezerwatów przyrody	Gmina Złocieniec, RDOŚ w Szczecinie	- przedłużająca się procedura prawna

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

					w celu ochrony najcenniejszych obszarów na terenie gminy		
			Powierzchnia lasów [ha]		Zalesianie gruntów porolnych	Nadleśnictwo Drawsko	- Brak środków finansowych
9.	Zagrożenia poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii	Liczba przeprowadzonych inwestycji	Poprawa stanu przygotowania gminy do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków OSP	Rozbudowa i modernizacja OSP gminnych wraz z nowoczesnym wyposażeniem	Gmina Złocieniec	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Przedłużający się termin inwestycji
			Liczba przeprowadzonych szkoleń	Kreowanie właściwych zachowań mieszkańców gminy w przypadku wystąpienia zagrożeń życia i środowiska z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego	Gmina Złocieniec, jednostki OSP	- Brak środków w budżecie

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych gminy Złocieniec oraz zadań monitorowanych, opracowany w celu ochrony środowiska na terenie gminy. Pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji gminy. Natomiast pod zadaniami monitorowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków samorządów gminnych, instytucji i przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wyższego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

Tabela 14. Harmonogram realizacji zadań własnych oraz zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)						Źródła finansowania
				2017	2018	2019	2020	2021-2024	razem	
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zadania własne								
		Remonty dróg gminnych	Gmina Złocieniec						4 572 545,73	środki własne, inne środki
		Utwardzenie ulicy Gen. Andersa - Poprawa stanu technicznego drogi	Gmina Złocieniec						355 000,00	środki własne, inne środki
		Przebudowa nawierzchni ulicy i chodników ul. 11-go Listopada - Poprawa stanu technicznego drogi	Gmina Złocieniec						100 000,00	środki własne, inne środki
		Nawierzchnia i sieć deszczowa w ulicy Jana Pawła II i Kresowiaków I etap - Budowa drogi, kanalizacji deszczowej i oświetlenia	Gmina Złocieniec						2 684 377,50	środki własne, środki NFOŚiGW, środki RPO WZP
		Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w komunalnych zasobach mieszkaniowych gminy Złocieniec	Gmina Złocieniec						83 334,00	środki własne, środki PROW, środki NFOŚiGW, środki RPO WZP
		Zadania monitorowane								
		Realizacja działań przyjętych w Programie ochrony powietrza w celu obniżenia poziomu zanieczyszczeń pyłem zawieszonym PM10 i bezno(a)pirenem	Gmina Złocieniec, jednostki mu podległe, mieszkańcy, Przedsiębiorcy							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złoceniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		z emisji powierzchniowej, liniowej i punktowej									
		Realizacja zapisów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Złoceniec	Gmina Złoceniec, mieszkańcy, przedsiębiorcy i inne jednostki							W miarę dostępnych środków finansowych	środki własne, środki krajowe, środki unijne, środki mieszkańców, przedsiębiorców, inne fundusze
		Modernizacja dróg powiatowych	Zarząd Dróg Powiatowych w Drawsku Pomorskim							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
		Remont nawierzchni drogi krajowej nr 20	GDDKiA							W miarę potrzeb	Budżet GDDKiA
		Prowadzenie stałego monitoringu powietrza	WIOŚ w Szczecinie							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
2	zagrożenia hałasem	Zadania własne									
		Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych	Gmina Złoceniec, zarządcy dróg							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		Wprowadzanie standardów akustycznych w Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Gmina Złocieniec							Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
		Zadania monitorowane									
		Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ w Szczecinie							W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
3	Pola elektromagnetyczne	Zadania własne									
		Wybór niskokonfliktowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne	Gmina Złocieniec, inwestorzy							Brak kosztów dodatkowych	-
		Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy	Gmina Złocieniec							Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
4	Gospodarowanie wodami/gospodarka wodno -ściekowa	Zadania własne									
		Bieżąca modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Gmina Złocieniec, ZWiK Sp. z o.o.							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		Dalsza budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców gminy Złocieniec	Gmina Złocieniec, mieszkańcy							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
		Konserwacja urządzeń melioracyjnych	Gmina Złocieniec, ZZMiUW w Szczecinie							40 000,00	środki własne, inne środki
		Zadania monitorowane									
		Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód	Gmina Złocieniec, WIOŚ w Szczecinie							W ramach monitoringu państwowego	środki własne, inne środki
		Zabiegi na ciekach naturalnych i urządzeniach melioracji podstawowej na terenie gminy Złocieniec ciek: Wąsówka, Kamienna, Kokna	ZZMiUW w Szczecinie							766 000,00	środki własne, inne środki
5	Zasoby geologiczne	Zadania własne									
		Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina Złocieniec							Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp i innymi dokumentami	-
		Zadania monitorowane									
		Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Powiat Drawski							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

6	Gleby	Zadania własne									
		Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego	Gmina Złocieniec							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
		Zadania monitorowane									
		Prowadzenie rejestru zawierającego informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi	Powiat Drawski, RDOŚ							W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
		Rekultywacja terenów zdegradowanych,	Właściciele gruntów							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska							W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
7	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zadania własne									
		Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”	Gmina Złocieniec							W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
		Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Gmina Złocieniec, mieszkańcy, przedsiębiorcy i inne jednostki							W miarę dostępnych środków finansowych	Środki własne i inne, WFOŚiGW w Szczecinie
		Zadania monitorowane									

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, oraz innych niż niebezpieczne	Gmina Złocieniec, mieszkańcy							W miarę możliwości	środki własne, inne środki
		Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	WIOŚ w Szczecinie							W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
		Zadania własne									
		Usunięcie barszczu Sosnowskiego z terenu gminy	Gmina Złocieniec, WFOŚiGW w Szczecinie							2 624 137,69	środki własne, inne środki
		Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	Gmina Złocieniec, RDOŚ w Szczecinie							30 000,00	środki własne, inne środki
8	Zasoby przyrodnicze	Uwzględnienie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V i VI klasy oraz wieloletnie odłogi)	Gmina Złocieniec							Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
		Ustanowienie nowych użytków ekologicznych i rezerwatów przyrody w celu ochrony najcenniejszych obszarów na terenie gminy	Gmina Złocieniec, RDOŚ w Szczecinie							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

		Zadania monitorowane									
		Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom	Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
		Zalesianie gruntów porolnych	Nadleśnictwo Drawsko							W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
9	Zagrożenia poważnymi awariami	Zadania własne									
		Rozbudowa i modernizacja OSP gminnych wraz z nowoczesnym wyposażeniem	Gmina Złocieniec							W zależności od potrzeb i dostępnych środków	Środki własne, WIOŚ, inne środki
		Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego	Gmina Złocieniec, Jednostki OSP							W zależności od potrzeb i dostępnych środków	Środki własne, WIOŚ, inne środki

Źródło: Opracowanie własne.

3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Realizacja zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi. Wdrażanie Programu powinno być zatem możliwe dzięki stworzeniu odpowiedniego systemu finansowego. Podstawowymi źródłami finansowania są środki publiczne (budżetowe państwa, gminy lub pozabudżetowe instytucji publicznych), prywatne (np. fundusze inwestycyjne) oraz publiczno-prywatne (np. ze spółek handlowych z udziałem gminy). Do głównych instrumentów finansowych gminy w zakresie ochrony środowiska należą opłaty oraz kary za korzystanie ze środowiska.

Potencjalne źródła finansowania zadań określonych w niniejszym Programie przedstawiono poniżej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Publiczna instytucja finansowa, działająca jako państwowa osoba prawna. Głównym jej celem działania jest udzielanie wsparcia finansowego przedsięwzięciom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. Listę priorytetowych programów NFOŚiGW zatwierdza corocznie Rada Nadzorcza NFOŚiGW.

Zgodnie z „Listą priorytetowych programów NFOŚiGW na 2016 r.”, ustala się następujące programy:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi:

- Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
- Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych

2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi:

- Racjonalna gospodarka odpadami
- Ochrona powierzchni ziemi
- Geologia i górnictwo

3. Ochrona atmosfery:

- Poprawa jakości powietrza
- Poprawa efektywności energetycznej
- Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii
- System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme)

4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów:

- Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej

5. Międzydziedzinowe:

- Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska
- Zadania wskazane przez ustawodawcę
- Wspieranie działalności monitoringu środowiska
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków
- Edukacja ekologiczna
- Współfinansowanie programu LIFE
- SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW
- Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki
- Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych
- Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju
- SOKÓŁ – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (WFOŚiGW)

Podstawowym zadaniem wojewódzkich funduszy jest finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie przewidzianych do dofinansowania w roku 2017

I. Ochrona czystości wód i gospodarka wodna.

1. Wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej w regionie wodnym, w tym wspieranie działań wynikających z Programu wodno – środowiskowego kraju oraz mających na celu ustanowienie, weryfikację i aktualizację warunków korzystania z wód regionu wodnego i warunków korzystania z wód zlewni.
2. Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa systemów kanalizacyjnych dociągających istniejące oczyszczalnie, zgodnie z wymogami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
3. Ochrona wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych stanowiących źródło wody do spożycia, wspieranie przedsięwzięć

polegających na ograniczeniu procesu degradacji jezior, w tym opracowanie planów ochrony jezior i ich rekultywacji.

4. Zapewnienie odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia, modernizacja stacji uzdatniania wody.
5. Wspieranie realizacji programu małej retencji dla województwa zachodniopomorskiego, budowa przyłączy do istniejących sieci kanalizacyjnych oraz budowa indywidualnych /lokalnych/ systemów oczyszczania ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej.

II. Gospodarka odpadami, ochrona powierzchni ziemi i wdrażanie czystych technologii.

1. Wspieranie zadań ujętych w Krajowym i Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, zwłaszcza związanych z realizacją kompleksowych programów gospodarki odpadami komunalnymi, szczególnie w gminach, gdzie realizowane są wspólne, międzygminne przedsięwzięcia o zasięgu regionalnym.
2. Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów zawierających azbest.
3. Wspieranie organizacji systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
4. Wspieranie przedsięwzięć związanych z odzyskiwaniem surowców wtórnych oraz gospodarczym wykorzystaniem odpadów, doposażenie zakładów pozyskujących i przetwarzających odpady w sprzęt specjalistyczny.
5. Wykorzystanie odpadów do celów energetycznych, budowa instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów.
6. Wspieranie rozwoju czystych technologii oraz zmian technologicznych zapobiegających powstawaniu odpadów lub zmniejszeniu ich ilości albo zapewniających ich wykorzystanie w procesach produkcji.

III. Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii, ochrona przed hałasem.

1. Wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych (w tym gazów cieplarnianych) i pyłów do atmosfery.
2. Wspieranie modernizacji istniejących źródeł ciepła, w szczególności na terenach miejskich i uzdrowiskowych, wdrażanie Programu KAWKA, współfinansowanego ze środków NFOŚiGW.
3. Rozwój potencjału wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (OZE), zwłaszcza projektów realizowanych w ramach RPO WZP oraz programu PROSUMENT, finansowanego ze środków NFOŚiGW,
4. Wdrażanie przedsięwzięć z zakresu termomodernizacji budynków oraz wdrażanie nowoczesnych i przyjaznych środowisku technologii i przedsięwzięć, zwiększających efektywność energetyczną, w tym z zastosowaniem odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii, a także inteligentnych sieci energetycznych (ISE).

5. Dofinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i programów ochrony środowiska przed hałasem.

6. Wspieranie działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami.

IV. Ochrona przyrody.

1. Wspieranie programów czynnej ochrony przyrody na obszarach prawnie chronionych, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

2. Renowacja zabytkowych parków wiejskich i miejskich oraz prace rewitalizacyjne, pielęgnacyjne i konserwacja pomników przyrody.

3. Zachowanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej na obszarach chronionych.

4. Restytucja bądź reintrodukcja rodzimych gatunków, cennych lub zagrożonych wyginięciem, eliminowanie gatunków inwazyjnych, np. barszczu Sosnowskiego.

5. Działania ochronne podejmowane w ramach form ochrony przyrody województwa zachodniopomorskiego, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z uwzględnieniem programu NATURA 2000 i europejskiej sieci obszarów chronionych regionu Morza Bałtyckiego.

6. Opracowywanie planów ochrony dot. obszarów Natura 2000, oraz rezerwatów przyrody, wykonywanie zabiegów czynnej ochrony przyrody na tych obszarach.

7. Wspieranie działań związanych z realizacją zadań Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

8. Wspieranie przedsięwzięć zapewniających migrację ryb, w tym programu budowy przepławek dla ryb na terenie woj. Zachodniopomorskiego.

V. Edukacja ekologiczna.

1. Promocja zagadnień związanych z siecią Natura 2000, rozwój bazy służącej realizacji programów edukacyjnych w ośrodkach edukacji ekologicznej.

2. Wspieranie konkursów, olimpiad i innych imprez o zasięgu ponadlokalnym, upowszechniających wiedzę ekologiczną i przyrodniczą.

3. Dofinansowanie programów i kampanii edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony środowiska, w tym realizowanych przez media.

4. Dofinansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji i seminariów z zakresu ochrony środowiska.

5. Dofinansowanie wydawnictw i prasy z zakresu ochrony środowiska i edukacji ekologicznej.

VI. Zapobieganie poważnym awariom, przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

1. Wspieranie przedsięwzięć zapobiegających wystąpieniu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska oraz wspieranie likwidacji ich skutków.

2. Podniesienie stanu bezpieczeństwa powodziowego, zabezpieczenie przed podtopieniami, wspieranie budowy wałów i innych urządzeń melioracji wodnych podstawowych.

3. Doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek PSP i OSP oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony przed powodzią i ochrony środowiska.
4. Poprawa warunków przepływu wód rzeki Odry i J. Dąbie w celu zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej oraz bezpieczeństwa prowadzonej akcji lodołamania.

VII. Monitoring środowiska i inne działania.

1. Udzielanie wsparcia finansowego Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska w Szczecinie w realizacji zadań związanych z monitoringiem środowiska.
2. Zwiększanie możliwości technicznych kontroli przestrzegania norm ochrony środowiska.
3. Wsparcie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska oraz rozbudowy i weryfikacji baz danych podmiotów korzystających ze środowiska.
4. Dofinansowanie szkoleń administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony środowiska.

Szczegółowych informacji na temat zasad dofinansowania można uzyskać na stronie www.wfos.szczecin.pl.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLIŚ)

Krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Głównym źródłem finansowania Programu są środki unijne z Funduszu Spójności. Najważniejszymi beneficjentami Programu są podmioty publiczne (w tym jst) oraz podmioty prywatne (przede wszystkim duże przedsiębiorstwa).

W ramach Programu realizowanych będzie 10 osi priorytetowych:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
4. Infrastruktura drogowa dla miast
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury i rozwoju zasobów kultury
10. Pomoc techniczna

Zakres finansowania w obszarze energetyki i środowiska przedstawiono poniżej.

I Oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

II Oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania),
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych),
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020 (RPO WZP)

Celem Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 jest podniesienie konkurencyjności regionu w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej.

Poniżej przedstawiono główne osie priorytetowe, w ramach których Gmina będzie mogła ubiegać się o środki na realizację działań ujętych w opracowaniu.

Oś priorytetowa II. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Cel szczegółowy 1: Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską

Typy projektów:

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.

2. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną.
3. Zakup lub modernizacja taboru transportu miejskiego.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym

Cel szczegółowy 2: Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych

Typy projektów:

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej.
2. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 3: Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii

Typy projektów:

1. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej.
2. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących przede wszystkim biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych.
3. Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4g: Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

Cel szczegółowy 4: Zwiększony udział energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji

Typy projektów:

1. Budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji wraz z budową przyłączy do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jeśli budowa tej sieci jest niezbędna dla projektu kogeneracyjnego).
2. Przebudowa jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której zostaną one zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji.

Oś priorytetowa III. OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

PRIORYTET INWESTYCYJNY 5b: Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski żywiołowe i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami

Cel szczegółowy 1: Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu

Typy projektów:

1. Budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji.
2. Rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń.
3. Wsparcie systemu i służb ratownictwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii.
4. Realizacja kompleksowych inwestycji na obszarach średniego ryzyka powodziowego.
5. Zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6b: Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

Cel szczegółowy 2: Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi

Typy projektów:

1. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych.
2. Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków.
3. Budowa i modernizacja linii wodociągowych.
4. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.
5. Inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6a: Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

Cel szczegółowy 3: Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach

Typy projektów:

1. Kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcenia odpadów, zapewniające zintegrowane podejście zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych.
2. Poprawa gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (w tym unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest) oraz innymi niż komunalne.

Oś priorytetowa IV. NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Cel szczegółowy 1: Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu

Typy projektów:

1. Prace konserwatorskie, restauratorskie przy zabytkach, historycznych zespołach budowlanych, prowadzące do dostosowania tych obiektów do celów użytkowych, wraz z promocją tych obiektów.
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym.

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6d: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 oraz zieloną infrastrukturę

Cel szczegółowy 2: Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody

Cel szczegółowy 3: Zwiększony zasób informacji o stanie środowiska przyrodniczego

Typy projektów:

1. Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki.
2. Zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami.

3. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację.
4. Zachowanie walorów krajobrazowych.
5. Budowa, rozbudowa ośrodków rehabilitacji dla dziko żyjących zwierząt.
6. Sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej gmin (w porozumieniu z GDOŚ).

Szczegółowe informacje na temat zasad dofinansowania można uzyskać na stronie <http://www.rpo.wzp.pl>.

Program LIFE

Jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Program LIFE na lata 2014-2020 podzielona na dwa podprogramy: na rzecz środowiska oraz na rzecz klimatu. Obszary priorytetowe Programu przedstawiają się następująco:

Program na rzecz środowiska:

- ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami
- przyroda i różnorodność biologiczna
- zarządzanie i informacja w zakresie środowiska

Program na rzecz klimatu:

- ograniczenie wpływu człowieka na klimat
- dostosowanie się do skutków zmian klimatu
- zarządzanie i informacja w zakresie klimatu

Wśród pozostałych funduszy i programów, mogących stanowić źródło finansowania w ramach zadań związanych z ochroną środowiska, wymienić można m.in.:

- środki norweskie i EOG – Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (fundusze norweskie), w ramach których funkcjonują Programy Operacyjne: „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”, „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych”, „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.
- Bank Ochrony Środowiska – oferuje kredyty na rzecz inwestycji proekologicznych,
- Bank Gospodarstwa Krajowego – stanowi ważne ogniwo w zakresie finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, w tym rynku oszczędności energii.

4. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu o które ocenić można, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska. W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinien służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram wdrażania programu ochrony środowiska dla gminy Złocieniec.

Tabela 22. Harmonogram wdrażania programu ochrony środowiska dla gminy Złocieniec.

Monitoring realizacji Programu					
	2017	2018	2019	2020	ltd.
Monitoring stanu środowiska		X		X	X
Monitoring polityki środowiskowej					
Mierniki efektywności Programu		X		X	
Ocena realizacji planu operacyjnego		X		X	
Raporty z realizacji Programu		X		X	
Ocena realizacji celów i kierunków działań				X	
Aktualizacja Programu ochrony środowiska				X	

Źródło: Opracowanie własne.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań programu ochrony środowiska winny obejmować:

- określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,

- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Listę proponowanych wskaźników monitorowania dla gminy Złocieniec przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Zestawienie wskaźników dla monitorowania osiągniętych celów dla gminy Złocieniec.

Lp.	Wskaźniki	Jednostka miary
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
1	Liczba zrealizowanych działań w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	szt.
2	Liczba zrealizowanych działań w ramach Programu Ochrony Powietrza	szt.
3	Długość zmodernizowanych dróg gminnych/powiatowych /krajowych	km
Zagrożenia hałasem		
1	Liczba przeprowadzonych kontroli emisji hałasu	szt.
2	Długość zmodernizowanych dróg gminnych/powiatowych/ krajowych	km
Pola elektromagnetyczne		
1	Liczba przeprowadzonych kontroli emisji pola elektromagnetycznego	szt.
Gospodarowanie wodami/gospodarka wodno - ściekowa		
1	Długość sieci kanalizacyjnej	km
2	Długość sieci wodociągowej	km
3	Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.
4	Liczba przyłączy wodociągowych	szt.
5	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.
6	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej	liczba osób
7	Liczba mieszkańców korzystająca z kanalizacji sanitarnej	liczba osób
Zasoby geologiczne		
1	Liczba uwzględnionych złóż w dokumentach planistycznych	szt.
Gleby		
1	Liczba zorganizowanych akcji w zakresie ochrony gleb	szt.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
1	Liczba zlikwidowanych „dzikich wysypisk śmieci”	szt.
2	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg
3	Osiągnięty poziom recyklingu	%
4	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych	%

5	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych	%
Zasoby przyrodnicze		
1	Lesistość Gminy	%
2	Liczba form ochrony przyrody	szt.
Zagrożenia poważnymi awariami		
1	Liczba inwestycji w zakresie rozbudowy i modernizacji OSP gminnych wraz z nowoczesnym wyposażeniem	szt.

Źródło: Opracowanie własne.

4.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska dla gminy Złocieniec zostaje przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Miejskiej. Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami (organizacjami) zaangażowanymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Za realizację programu odpowiedzialne są Władze Gminy, które powinny wyznaczyć koordynatora wdrażania programu.

Taką rolę, w imieniu Burmistrza Gminy, pełni referat odpowiedzialny za ochronę środowiska – Referat Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska wraz z współpracującymi Referatami Urzędu. Koordynator będzie współpracował ściśle z Radą Miejską, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu.

W latach 2017-2020 koordynator wdrażania Programu co dwa lata oceniał będzie postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2020 r. nastąpi ewentualna ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania.

Program będzie wdrażany przy udziale wielu partnerów, wśród których należy wymienić:

- poszczególne referaty Urzędu Miejskiego,
- zakłady przemysłowe i podmioty gospodarcze,
- instytucje kontrolujące,
- organizacje pozarządowe,
- rolników,

- nauczycieli,
- mieszkańców

i innych. Wszystkie jednostki będą musiały ze sobą współpracować poprzez stałą wymianę informacji i wiedzy. Jednocześnie każdy z partnerów powinien być informowany o postępach we wdrażaniu Programu. W celu usprawnienia tych działań zaleca się opracować szczegółowy harmonogram spotkań partnerów uczestniczących we wdrażaniu Programu. Bardzo ważna jest również współpraca z sąsiednimi gminami i miastami, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę międzygminną, np. w zakresie gospodarki odpadami. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

Aktywność społeczna wspierana jest również poprzez niezależną prasę ekologiczną, różnorodne wydawnictwa, programy telewizyjne, akcje edukacyjne i promocyjne oraz Internet. Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (ustawa Prawo Ochrony Środowiska).

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Złocieniec na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r.” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672, ze zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie. Polityka ochrony środowiska to stworzenie warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem czyli takim rozwojem gminy Złocieniec, który będzie zarówno z rozwojem gospodarczym, rozwojem ekonomicznymi i rozwojem ekologicznym.

- Liczba mieszkańców gminy Złocieniec wykazuje tendencję spadkową. Średnioroczny trend zmian wynosi -0,4 %.
- Obszar gminy Złocieniec pod względem przyrodniczym i krajobrazowym należy do najatrakcyjniejszych w Województwie Zachodniopomorskim. Jest to konsekwencja dużej ilości lasów, jezior, obszarów chronionych.
- Na terenie gminy występują przekroczenia stężenia benzo(a)pirenu, i pyłu zawieszonego PM10.
- Na głównych drogach przebiegających przez teren gminy występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.
- Stan rzeki Drawy, w której dorzeczu znajduje się gmina Złocieniec oceniono jako zły.
- Stan jezior na terenie gminy, na podstawie badań przeprowadzanych w latach 2007 – 2012 oceniono jako słaby.
- Pod względem klasyfikacji bonitacyjnej na terenie gminy przeważają gleby klas IV i V. Nie występują gleby najwyższej I klasy bonitacyjnej.
- Na terenie gminy znajdują się liczne obszary chronione oraz bogata flora i fauna.
- Lesistość gminy kształtuje się na poziomie 37,6 % i jest wyższa od tego wskaźnika w skali kraju.
- Na terenie gminy wzrasta świadomość mieszkańców odnośnie odnawialnych źródeł energii.

W kolejnych częściach dokumentu przedstawiony został stan środowiska na terenie gminy. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza.
- Zagrożenia hałasem.
- Pola elektromagnetyczne.
- Gospodarowanie wodami/gospodarka wodno – ściekowa.
- Zasoby geologiczne.
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

- Zasoby przyrodnicze.
- Zagrożenia poważnymi awariami

Jako główne kierunki interwencji na terenie Gminy wskazano:

- Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy Złoceniec poprzez realizację zapisów planów i strategii.
- Poprawa warunków funkcjonowania wybranych stref gminy wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach.
- Rozwój energooszczędnych rozwiązań na terenie gminy.
- Monitoring związany z jakością powietrza na terenie gminy.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń hałasem.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym.
- Zapobieganie zanieczyszczeniu słodkich wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową.
- Zabiegi melioracyjne.
- Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych.
- Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją.
- Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami.
- Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Złoceniec na lata 2014 -2032.
- Realizacja „Programu zwalczania barszczu Sosnowskiego na terenie gminy Złoceniec”.
- Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych.
- Zwiększanie powierzchni obszarów chronionych i leśnych.
- Poprawa stanu przygotowania gminy do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków OSP.
- Kreowanie właściwych zachowań mieszkańców gminy .
- Kreowanie właściwych zachowań mieszkańców gminy w przypadku wystąpienia zagrożeń życia i środowiska z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem

potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu wskazano potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu.

SPIS TABEL

TABELA 1. WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	27
TABELA 2. PODMIOTY WG PKD 2007 I RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	29
TABELA 3. CHARAKTERYSTYKA SIECI GAZOWEJ NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC (STAN NA 31.12.2014 R.)	33
TABELA 4. WYKAZ ŹRÓDEŁ CIEPŁA ZAKŁADU CIEPŁOWNICTWA ZŁOCIENIEC.....	34
TABELA 5. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH PRZEBIEGAJĄCYCH PRZESZ TEREN GMINY ZŁOCIENIEC.	35
TABELA 6. DROGI GMINNE Z PODZIAŁEM NA NAWIERZCHNIE I STAN NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	35
TABELA 7. WYNIKOWE KLASY DLA STREF W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA 2015 R. DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA.	37
TABELA 8. WYNIKOWE KLASY STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA 2015 R. DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN.	38
TABELA 9. ŚREDNI DOBOWY RUCH POJAZDÓW NA TERENIE DK NR 20 PRZEBIEGAJĄCEJ PRZESZ TEREN GMINY ZŁOCIENIEC. ...	42
TABELA 10. LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	44
TABELA 11. PUNKT POMIAROWY POZIOMU PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	45
TABELA 12. OCENA JCW NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC W ROKU 2014.	47
TABELA 13. OCENA JAKOŚCI JEZIOR NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC NA PODSTAWIE BADAŃ W LATACH 2007 – 2012.	48
TABELA 14. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 25.....	50
TABELA 15. CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC (STAN NA 31.12.2014 R.)	52
TABELA 16. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC (STAN NA 31.12.2014 R.).....	53
TABELA 17. WSKAŹNIKI W ŚCIEKACH DOPŁYWAJĄCYCH I ODPLŹYWAJĄCYCH Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W ZŁOCIENIECU.....	53
TABELA 18. ODCZYN I POTRZEBY WAPNOWANIA GLEB NA TERENIE POWIATU DRAWSKIEGO, NA PODSTAWIE WYKONANYCH BADAŃ W 2014 ROKU.....	59
TABELA 19. MASA ZEBRANYCH ODPADÓW W 2015 ROKU.	61
TABELA 20. UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	71
TABELA 21. STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	73
TABELA 22. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ZŁOCIENIEC.	112
TABELA 23. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW DLA MONITOROWANIA OSIĄGANIYH CELÓW DLA GMINY ZŁOCIENIEC.	113

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. GRANICE ADMINISTRACYJNE GMINY ZŁOCIENIEC.	24
RYSUNEK 2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU DRAWSKIEGO.	25
RYSUNEK 3. OBSZAR PRZEKROCZEŃ B(A)P W CZĘŚCI MIEJSKIEJ GMINY ZŁOCIENIEC.	39
RYSUNEK 4. LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	44
RYSUNEK 5. LOKALIZACJA I GRANICE GZWP NR 125.	49
RYSUNEK 6. LOKALIZACJA JCWPD NR 25.	50
RYSUNEK 7. POŁOŻENIE GMINY ZŁOCIENIEC NA TŁE JEDNOSTEK FIZYKO – GEOGRAFICZNYCH.	55
RYSUNEK 8. MAPA UTWORÓW PRZYPOWIERZCHNIOWYCH GMINY ZŁOCIENIEC.	57
RYSUNEK 9. PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA REGIONY GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.	60
RYSUNEK 10. ZASIĘG OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC.	68
RYSUNEK 11. MAPA WARUNKÓW WIATROWYCH NA TERENIE POLSKI.	79
RYSUNEK 12. ROCZNE PROMIENIOWANIE CAŁKOWITE NA TERENACH POLSKI.	80
RYSUNEK 13. MAPA ROZKŁADU TEMPERATUR NA GŁĘBOKOŚCI 5000 M P.P.T. NA TERENIE POLSKI.	81

SPIS WYRESÓW

WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC W LATACH 2010 – 2015.	27
WYKRES 2. LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY ZŁOCIENIEC W LATACH 2010 – 2015.	28